

Příloha č. 1 Okruh otázek pro vedoucího pedagogického pracovníka:

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?
2. Jak dlouho působíte na vedoucí pozici tohoto zařízení?
3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?
4. Kolik celkově Vaše MŠ integrovala děti se SVP?
5. O jaké typy znevýhodnění se jednalo?
6. Jaké děti se SVP momentálně integrujete? Jak dlouho?
7. Kolik AP momentálně působí ve Vašem zařízení?
8. Jaká je spolupráce a podpora ze strany PPP a SPC? Považujete ji za dostačující?
9. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?
10. Jak jste přijala třetí osobou ve třídě? Pocítila jste nějaký vliv a narušení na Vaší práci?
11. Jak vnímáte profesní vztah mezi pedagogy a AP?
12. Jak byste hodnotila spolupráci mezi pedagogy a AP? Jeví se Vám jako funkční?
13. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínos?
14. Vnímáte i nějaká rizika asistence?
15. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?
16. Je podle Vašeho názoru možné asistence nějak zkvalitnit?
17. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů?
18. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?
19. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě vůči integrovanému dítěti?
20. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?
21. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?
22. Pozorujete nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?
23. Jeví se Vám společné vzdělávání u dětí ve Vaší MŠ jako úspěšné?

Příloha č. 2: Okruh otázek pro pedagogy:

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?
2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?
3. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?
4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíte a ve které je zařazeno dítě s SVP?
5. Jak jste přijala třetí osou ve třídě? Pociťovala jste nějaký vliv narušení na vaší práci?
6. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a AP?
7. Jak byste zhodnotila spolupráci mezi Vámi a AP? Jeví se Vám jako funkční?
8. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?
9. Vnímáte i nějaká rizika asistence?
10. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?
11. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?
12. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů
13. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?
14. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?
15. Jedná se o Vaší první zkušenost se společným vzděláváním?
16. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?
17. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?
18. Pozoruje nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?
19. Jeví se Vám společné vzdělávání u dětí ve Vaší MŠ jako úspěšné?

Příloha č. 3: Okruh otázek pro asistenty pedagoga:

1. Jak dlouho působíte jako AP?
2. Jaké je Vaše odborné vzdělání?
3. Co pro Vás bylo klíčové při zvolení si profese AP?
4. Na jaký úvazek pracujete jako AP?
5. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání dětí s PAS a mentálním postižením v podmínkách českého školství obecně?
6. Jak dlouho působíte nebo jste působila v MŠ Paculova jako AP?
7. Jaký typ znevýhodnění má dítě, u kterého jste působila jako AP?
8. Jaká je Vaše náplň práce? Věnujete se pouze dítěti s SVP?
9. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?
10. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?
11. Jak byste zhodnotila přístup k Vaší roli v MŠ ze strany ostatních pedagogů?
12. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a pedagogem?
13. Jak byste zhodnotila spolupráci na třídě mezi Vámi a kmenovým pedagogem?
14. Vyhovoval Vám přístup ze strany pedagogů v kmenové třídě vůči začleňovanému dítěti?
15. Jak vnímáte svou roli asistenta pedagoga v této MŠ? Vnímáte v ní přínos pro dítě či naopak nějaká rizika?
16. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?
17. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?
18. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání v MŠ Paculova, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a s postoji pedagogů
19. Jeví se vám přístup vedení jako funkční pro společné vzdělávání?
20. Vnímáte posun v oblasti inkluzivního vzdělávání v tomto zařízení?
21. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?
22. Jak se Vám působilo v kolektivu s dalším AP?
23. Pozorovala jste nějaké rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?
24. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší péči jako úspěšné?

Příloha č. 4: Doslovný přepis rozhovorů s jednotlivými respondenty:

Vedoucí pedagogický pracovník (A)

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?

„Jako učitelka působím 33 let.“

2. Jak dlouho působíte na vedoucí pozici tohoto zařízení?

„V čele této školky jsem šestým rokem.“

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„Mám magisterský titul v oboru předškolní a mimoškolní pedagogiky na Univerzitě Karlově.“

4. Kolik celkově Vaše MŠ integrovala děti se SVP?

„Se společným vzděláváním jsme začali před pěti lety, přičemž plánované integraci byly pouze dvě a další dvě byly diagnostikovány během prvních měsíců docházky dítěte do školky.“

5. O jak typy znevýhodnění se jednalo?

„Dvě již zmíněné plánované integrace se týkaly dětí s DMO a přidruženými diagnózami. Dále se jednalo o dvě děti s poruchou autistického spektra.“

6. Jaké typy dětí se SPV momentálně integrujete? Jak dlouho?

„Prozatím máme zkušenost pouze s dvěma formami DMO, jednou lehčí, ta druhá byla kvadruplegického typu s těžší formou mentálního handicapu. Dalším typem znevýhodnění byly děti s poruchou autistického spektra. „

7. Kolik AP momentálně působí ve Vašem zařízení?

„Aktuálně zaměstnávám jednu asistentku pedagoga k dítěti s PAS a jednoho školního asistenta.“

8. Jaká je spolupráce a podpora ze strany PPP a SPC? Považujete ji za dostačující?

„Spolupráce ze strany PPP je nedostačující, spíše nulová. Chybí mi v ní metodické vedení a podpora. Spolupráce s SPC je v rámci možností dobrá, je zde nutné přihlížet a brát v potaz jejich přetíženost, ale v případě doporučení nějakého dítěte na vyšetření je spolupráce dostačující. V případě integrování dětí s DMO se byli pracovníci SPC několikrát podívat na průběh vzdělávání a podporovali jej a měli zájem o hledání dalších možností.“

9. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„Vnímám to jako uměle vytvořený problém, za kterým stojí nějaký lobby. Nejsem politik, ale nevěřím v to, že hlavním zájmem je pomoc dětem. Rušení speciální škol, tlak na to, aby do běžných škol chodily i děti, jimž společné vzdělávání v podmínkách, jaké jsou, není ku prospěchu. Vzdělávání dětí mnoha diagnóz lidmi bez specializovaného vzdělání považuju za hodně špatný krok od MŠMT. Mluvím obecně o inkluzi. V mateřských školách společné vzdělávání fungovalo vždycky. Asistenti nebyli, to je pravda, na druhou stranu je otázkou, zda by nebylo lepší systémové řešení... dvě učitelky na třídu po celý den nebo asistent do třídy automaticky než shánění papírů z poraden a velmi nesystematická péče o inkludované děti a téměř žádná poradenská péče ze strany PPP. Inkluzivní vzdělávání po česku nemá systém. Bez speciálních pedagogů konkrétně v mateřských školách pak nelze o opravdu kvalitním inkluzivním vzdělávání mluvit. Stát spoléhá na to, že bude odbornost nahrazena entuziasmem a odpovědným vztahem k práci, láskou k dětem, ale to nemůže dobře fungovat. MŠMT jako by nebralo v potaz syndrom vyhoření a že nakonec cesta do pekla může být dlážděná dobrými úmysly. Inkluze za každou cenu, jak to někdy vidím, může způsobit v důsledku dítěti újmu. A v době, kdy je mozek nejplastičtější a kompenzace nejdůležitější by mělo dostat odbornou péči. Inkluzivní vzdělávání v počtu až 28 dětí ve třídě je to v podstatě nemožné. Socializace ano, začlenění do společnosti také, ale ne péče ve smyslu specializovaného působení na dítě.“

10. Jak jste přijala třetí osou ve třídě? Pocítila jste nějaký vliv a narušení na vaší práci?

„Další člověk na třídě i rozhodně nevádí, ba naopak je dobré mít ve třídě další ruce. Takže ne necítila jsem narušení na průběh mé práce.“

11. Jak vnímáte profesní vztah mezi pedagogy a AP?

„V našem konkrétním případě mi profesní vztahy mezi těmito skupinami pedagogických pracovníků přijdou jako fungující.“

12. Jak byste zhodnotila spolupráci mezi pedagogy a AP? Jeví se Vám jako funkční?

„Obecně spolupráce v rámci možností funguje. Konkrétně pak záleží na osobnostní charakteristice a profesionalitě pedagogických pracovníků.“

13. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Pomocná ruka učitelce. Další osoba, což zvyšuje bezpečnost. Pokud se podaří asistent se vzděláním, což se v naší mateřské škole jednou podařilo, pak i odborný přínos pro dítě. Přínosem bych teď aktuálně viděla jako největším pro učitelky.“

14. Vnímáte i nějaká rizika asistence?

„Rozhodně nepozoruji negativa, v tom slova smyslu, že by působení AP bylo kontraproduktivní, to ne. V čem vidím riziko je neodbornost, jak ze strany učitelů, tak asistentů. Tedy hlavní riziko je nedostatečná kvalifikace asistentů pedagoga.“

15. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Ne, pokud to má být odborné působení. U dětí s těmito postiženími považuji za adekvátní působení speciálního pedagoga nezbytné a pak by asi stačil asistent pedagoga bez vyšší odbornosti. Takže za těchto podmínky, jak to je to teď nastaveno rozhodně ne. Při vzdělávání těchto dětí nepovažuji za dostačující ani požadovanou kvalifikaci na učitelku MŠ. U dětí s autismem dokonce považuji společné neodborně vedené vzdělávání za kontraproduktivní. Vzhledem k dosavadním nárokům na kvalifikaci a vzdělání AP považuji finanční ohodnocení za adekvátní.“

16. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Ano je, zvolením vhodného systémový řešením. Což bych já osobně viděla v podobě speciálního pedagoga v MŠ, který bude AP metodicky vést.“

17. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postoji pedagogů

„Jak se to vezme. Materiální a organizační zabezpečení ano, nicméně odborné zabezpečení značně pokulhává.“

18. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Při zvládnuté integraci se můžeme bavit o kladných dopadech na zdravý kolektiv. Je dobré, že se děti učí žít s jinakostí od mala, že to že je někdo jiný je vlastně normální. To v minule době hodně chybělo.“

19. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě vůči integrovanému dítěti?

„Děti neměly problém handicapované dítě přijmout, z počátku pro ně bývá hodně zajímavé skrz jeho odlišnost. Problém nastal v aktuální integraci dítěte s PAS s velmi specifickými projevy chování, přílišným fyzickým kontaktem, který často přerůstá ve fyzické napadání dětí. To se pak v kolektivu objevuje strach.“

20. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?

„Neměla jsem s přijetím takového dítěte problém, ostatně proto jsem do inkluzivního vzdělávání ze naší mateřskou školu šla. Obavy byly minimální, takřka žádné.“

21. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„V našem případě se sešly dva nesourodé handicapy, bohužel kvůli organizaci jsem neměla na výběr. Takže bylo to těžké především pro učitelky a asistentky, které se snažily zmírňovat negativní dopady souběžné integrace.“

22. Pozorujete nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Určitě, jak už jsem řekla, souběžná integrace musí být promyšlená, což mi aktuální podmínky často nedovolují.“

23. Jeví se Vám společné vzdělávání u dětí ve Vaší MŠ, jako úspěšné?

„Ano, v rámci našich možností. Při jedné z těžších integrací tomu rozhodně pomohla asistentka s odborným vzděláním a předchozí znalostí potřeb právě tohoto dítěte. V aktuální integraci si myslím, že se dítě s PAS posunulo v oblasti sociální, ale v oblasti rozumových schopností už potřebovalo být v dalším stupni vzdělávání, vzhledem k jeho potřebám.“

Pedagog (B)

1. Jak dlouho působíš jako učitelka v MŠ?

„Jako učitelka v mateřské škole působím šestým rokem, nejen v této mateřské škole, ale celkově ve školství.“

2. Jaké je tvoje nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„V mém oboru je to vysokoškolské vzdělání s tím, že jsem ještě pokračovala s další vysokou školou, kterou dokončuji. Konkrétně mám bakalářské vzdělání na předškolní pedagogice na Univerzitě Karlově a druhé mám navazující magisterské studium, také v oboru předškolní pedagogiky na Univerzitě Karlově.“

3. Jaké je tvé stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„V podmínkách českého školství, když to vezmu úplně od začátku pro inkluzi jsem, ale musí mít určitá pravidla. Mimo jiné k těm pravidlům by se vztahoval i počet dětí na třídě, protože pokud chci něco dělat pořádně a má to mít smysl, tak to musí mít podmínky. To znamená, že v současné době si myslím, že ve většině případů, co znám ty podmínky jsou nedostačující a potom tedy narážíme na to, jestli tu inkluzi v tomhle tom stavu provádět anebo vůbec ji aplikovat anebo ne. Dalším aspektem je o dítě, s jakým postižením se jedná. Velkým přínosem to může být pro děti s poruchou autistického spektra, ADHD, pokud to samozřejmě není na úrovni, kdy jeto doopravdy už na asistenci a více vyčleňování z kolektivu, s ohledem na projevy chování, kdy už by to bylo hodně nebezpečné. Ale pokud je to v míře, kdy se to dá korigovat a ten asistent tam při ruce je, ví, jak pracovat s dítětem, tak to může být přínosem pro obě dvě strany. V tenhle ten moment bych řekla, že větším přínosem to bude pro dítě, které tu poruchu má, protože pro něj to znamená možnost začlenění v budoucnu do kolektivu lidí, do společnosti. Přínosem pro ostatní děti je, že budou počítat v budoucnu, že každý je jiný, budou umět asi i navazovat kontakt, budou vědět kde jsou hranice, proto kdy má smysl pomoci třeba i takovému človíčkovi a kdy ne. Ovšem v momentě, kdy mám velký počet dětí ve třídě, nebudu mít asistenta, který bude umět pracovat a zároveň spolupracovat, bude to spíše rizikové, tak řeknu, že raději ne.“

4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíš a ve které je zařazeno dítě s SVP?

„U nás máme zapsaných 28 dětí, s tím že máme jedno dítě, které má diagnostikovanou poruchu autistického spektra a k němu máme asistenta,

5. Jak jste přijala třetí osou ve třídě? Pocítila jste nějaký vliv narušení na vaší práci?

„Když vezmu jen sebe, tak sem spíš introvert, takže samozřejmě pro mě to narušení bylo anebo spíše sem nevěděla, co od toho mám očekávat. A to i přestože člověk věděl, co by ten asistent měl dělat, jako asistent pedagoga, nebyl to osobní asistent, a přesto bych asi uvítala, když to vezmu dneska zpětně, tak bych uvítala mít možnost toho asistenta mít třeba jeden, dva měsíce před tím a postupně bychom si na sebe zvykali. Klidně i bez toho dítěte, ale tak abychom věděli. Aby on znal můj styl učení, aby věděl, kde a v jaký míře se pohybujeme, co je možno tolerovat, kde je potřeba zasáhnout a klidně si vytáhnout i jiné dítě, protože se nemusí jednat jen o dítě s postižením, které je zařazeno do inkluze. Je to i s ohledem na to, že doteď sem se nesečkala s asistenty, kteří by měli doopravdy vzdělání a kteří by se úplně orientovali v téhle té problematice. Většinou to byli lidé, kteří přišli, měli na to nadšení, ale netušili nic o žádných zásadách. A to spatřuji jakoby ohrožení mě v téhle spolupráci, kdy není v mém zvyku abych hned korigovala toho člověka, ale v podstatě sem to nechávala jít, tak jak on to cítil, aby on měl prostora teprve potom jsme si museli vyjasňovat ty hranice, co dovolíme a co ještě ne. Bohužel chybí zde vzdělání, ale za to ten člověk nemůže, on to dělá tak, jak nejlépe umí“

6. Jak vnímáš profesní vztah mezi tebou a AP?

„Náš profesní vztah vnímám, že je na dobré úrovni, pořád mi tam chybí vzdělání, protože při plánování, při všem, není tam z té druhé strany...V podstatě je to celé na mě a na mé kolegyni v té třídě, protože my známe doopravdy to dítě pro které je tady ta inkluze vedena, ale nemohu se poradit s tím asistentem, ten asistent nezná žádné podhoubí, orientuje se jenom podle těch pocitů a zase to dělá intuitivně, takže na druhou stranu to někdy může být kontraproduktivní, ale je fakt, že zrovna tuhle paní asistentku postupně ji člověk navedl kam ano a kam ne. Někdy to samozřejmě taky nejde, ale v podstatě už jsem spokojená. Ale je to taky na základě toho si myslím, že tahle paní asistenta už rok před tím s tímhle dítětem byla, takže zná už styly práce různých učitelů a řekla bych že i ona už se otrkala a ví co a jak. Je

pravda, že ten asistent se pořád dotazuje a člověk ho musí navádět, kdy je potřeba pracovat individuálně, kdy je lepší nechat dítě, aby si klidně prožilo nějakou frustraci a odhadnou tu míru, kdy to je dobře a kdy není. Ale na druhou stranu tahle spolupráce už je relativně dobrá, důležité je asistenta poznat při práci, snažit se s ním vytvořit, co nejpříjemnější klima ve třídě.“

7. Jak by si zhodnotila spolupráci mezi tebou a AP? Jeví se ti jako funkční?

„Jak říkám bohužel je zde velký problém vzdělání, spolupráce na tvoření IVP či plánování činností je mizivá. Já můžu naznačit pomůcku, ano v ten okamžik je připraví, nabídnu ji pomůcky, aby si vybrala, ale jsem já a kolegyně iniciátor, není tam nic navíc. Ano jediné, co tam je, že dokáže v podstatě, když je potřeba to dítě zklidnit a je možnost nechat toto dítě, když potřebuje klid klidně i stranou a v pohodě, aby dostalo tu psychohygienu, tak jak má mít. Není tam spolupráce na ničem ani na IVP, na ničem a nemůžu ji požadovat po člověku, který je znalostmi mimo problematiku. Když vezmu inkluzivní vzdělávání, tak jak by mělo vypadat, tak není funkční, nemůže být funkční. Nemůžu chtít po někom, kdo to vzdělání nemá, nemá všeobecný přehled a na druhou stranu ani není dál veden nijak speciálně, tak to po něm nemůžu chtít, nejde to.“

8. Vnímáš nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Je to výzva pro mě, to je asi přínos... Těžká otázka, je tam spousta aspektů. Bude to přínos pro rodiče, bude to přínos pro to dítě, pokud jak sem na začátku řekla, to bude dítě, které alespoň částečně bude vnímat, pak je ale otázkou, jestli dokážeme posoudit, co dítě vnímá. Bude to přínosem pro ostatní děti, protože každý jsme jiný a to, že má nějakou zvláštnost jakýkoliv člověk, není to, že by měl být nějak vyřazen, ale musí se naučit spolupracovat obě strany, protože spolupráce v téhle té společnosti chybí. Takže to shrnu, je to přínos, ale má to svoje ALE.“

9. Vnímáš i nějaká rizika?

„Riziko vnímám v kontraproduktivitě. Je to kontraproduktivní v momentě, když budu mít dítě, které trošku těžší postižení, než t s kterými sem se doposud v praxi setkala, tím pádem to korigování asistenta bude na úkor provozu té mateřské školy a nabídky vzdělávacích činností. Pokud se budu muset začít přizpůsobovat extrémně, neříkám do teď se přizpůsobujeme a

máme tam možnosti, ať už to jsou nad rámec, protože samozřejmě PAS s sebou vede i děti, které jsou neskutečně inteligentně vyspělé, jsou v určitých oblastech nad ostatními, převyšují je, ale i to může zasahovat, ať už je to čtení, kdy člověk potřebuje zklidnění, aby to šlo nějak plynule za sebou, ale s tím se člověk naučí pracovat. Takže když se vrátím k té otázce nazpátek, ta největším rizikem je, to že není vzdělaný asistent. Dalším rizikem je, že je tam velký počet dětí, protože všechno tohle hraje roli pro to dítě, které prochází tou inkluzí. Všechny tyhle děti potřebují svůj čas, my jako učitelé se to v pohodě, když bude potřeba doučíme. Je pravda, že já na vysoké škole měla speciální pedagogiku a měli jsme tomu věnováno hodně hodin, ale kolegyně jsou určitě, takové, že mohou mít odmítavý postoj a je to jen z důvodu, že se toho bojí. Nemají odborný základ a nemají tam ten vhled a nadhled, ale paradoxně se stavá, že kolikrát s těmi dětmi pracují, protože všechno není diagnostikováno a zvládají to.“

10. Jsou podle tebe aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„V žádném případě. Na to se nedá nic jiného opovědět, prostě není to. V momentě, kdy začínáme chtít něco provádět, tak nejdřív přece musíme mít pro to ty podmínky a jedna s podmínek je kvalifikovaný asistent a kvalifikovaného asistenta nepůjde nikdo dělat, dokud to nebude dostatečně finančně ohodnoceno. Pak to přesně sklouzne k tomu, že to půjdou dělat lidé, co mají mateřský pud, ale to je tak všechno. Občas se samozřejmě stane, že toto asistenta nakopne k tomu, že má smysl tuhle práci dělat a že jí chce dělat, ale zároveň pocítí touhu se jít dál vzdělávat, protože už mu nebude za dobrou být jenom takovou tou pomocnou rukou, ale chce se v tom angažovat, protože to je ta pomoc. Není to pomoc v hlídání.“

11. Je podle tvého názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Určitě ano a je to právě to vzdělání a finanční ohodnocení. Jedno s druhým souvisí, žijeme ve světě, jaký je, takže je to takhle.“

12. Jeví se ti podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání v tvé domovské MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a s postoji pedagogů

„V tomhle případě si myslím, že to musím trošku rozdělit. Materiálně si myslím, že není problém, vždycky se dá i s vedení školy domluvit, co člověk potřebuje, kolikrát některé

pomůcky ani nejsou třeba, protože se dá využít toho, co už je, toho bych se nebála. Pokud se bude bavit o tom, že dítě bude mít i nějaké tělesné omezení, tak tam je to potom bezbariérovost, ale zase to dá vyřešit. Když bych to vzala i z oblasti psychohygieny, tak tam řeknu, že v tomhle počtu je to výrazný problém a jde to poznat na to, že pokud tyhle ty děti tu rodiče nechávají delší dobu a je tu nadměrný počet dětí, což je nadměrný, 28 i když máme výjimku, která snižuje na 27 dětí stále je to nadměrný počet pro každého, myslím si, že i pro dospělé by to bylo náročné, tak tvrdí, že to nejsou dobré podmínky. Potom bych musela mít tu možnost, že budu mít nejen asistenta, ale bude dvě kmenové učitelky, které si bude moct rozdělit podle aktuálního naladění dětí, děti do dvou skupin, což by tady umožňovaly prostor, kdy je možnost si děti rozdělit. Tak by to šlo, ale v momentě, kdy tohle dítě, speciálně to, které momentálně integrujeme, ale sponzorovala sem to u vícero dětí, jak s ADHD, tak s jakýmkoliv dalším postižením, v momentě, kdy je na 20 dětí, tak pro psychiku těchto dětí je to neskutečně náročné. Musí sledovat mnohem víc podnětů než my všichni kolem, musí se více přizpůsobovat. Ideální stav v českém školství v mateřské škole by bylo 12-15 dětí a krásně by se pracovalo. Není to o nás, my práci zvládneme, ale pracovalo by se tak, aby tam byla ta odezva. V počtu do 15 dětí by bylo inkluzivní vzdělávání dostupné v každé škole. Klidně do každé třídy jedno, klidně i dvě děti, když to bude vyváжено, tak aby k sobě samozřejmě pasovaly. Ve 24 potažmo 28 dětech, ano zvládneme to, ale pak narážíme na to, jaký to má přínos. Možná na přechodnou dobu, ale ty děti to nedávají, když tu jsou i odpoledne v tomhle počtu, v žádném případě.“

13. Vnímáš nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Ano odráží se to. Každý máme jinou povahu, jak sem říkala na začátku, já sem spíš introvert a pak je na ét učitelce, což je v tomhle počtu náročné, vytypovat si takové děti a v podstatě je chránit. Ne před integrovaným dítětem, ale před dopadem inkluze a musím mít možnost jim nabídnout, takové činnosti nebo takový možnost odpočinku, aby to bylo přínosné. Ten odraz tam určitě je, protože v momentě, kdy jsou zvyklé tyhle děti nějakým způsobem reagovat, upozornit na sebe, tak doopravdy může dojít k agresivnímu chování, ke kterému často dochází. A není to protože by ty děti chtěly nějak vyprovokovat, to si myslím, že ta inkluze se v tomhle směru děje opravdu hezky, ale pro ně to může být rizikové právě v těch atacích, které se odehrávají. Nedá se tomu zabránit, můžete být hned vedle, nedá se tomu zabránit ani když

bude asistent přímo vedle dítěte, protože je to mžik a každý máme projevy, takový, jaký máme.“

14. Jak vnímáš vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Jako výborný. Myslím, že to vyšlo velice hezky, bez problému. Děti dokáží již pracovat i s náladami dítěte, ale jediné, co tam je, že v momentě, kdy přijde agrese, tak to dítě zdravé se lekne a má strach, pokud to jde opravdu do té agrese, jako je kousnutí a jiné. Ovšem dá se s tím zrovna tak pracovat. Jako přínos to opravdu vnímám i pro zdravé děti.“

15. Jedná se o Vaší první zkušenost se společným vzděláváním?

„Ne nebyla. První zkušenost se společným vzděláváním pro mne byla s dítětem s diagnózou DMO a přidruženými diagnózami.“

16. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?

„Ne, já s tímhle opravdu problém nemám. Spíš šlo o to, že jsem se s tímhle dítětem měl a možnost setkat již před nástupem do mé třídy a myslím si, že již nemělo setrvávat ve školce. S ohledem na jeho potřeby a inteligenci už to chtělo posunout dál, což se projevuje teď v pozdějších měsících, kdy je, zda opravdu velký nárůst agrese, jak vůči nám učitelkám, tak vůči dětem. Takže spíše tam byly obavy tohoto typu, i s ohledem na to, že zároveň do třídy přecházelo další dítě, které má diagnostikovou specifickou poruchu chování s ADHD. A to je přesně o tom, o čem jsme se bavili na začátku, že klidně můžu mít jedno dvě děti, ne všechny děti jsou diagnostikovány, protože diagnostika v tomto věku je teprve v počátcích a je velmi náročná. Další věcí je, že rodiče často nechtějí přijmout fakt, že něco není v pořádku, takže je to hodně o spolupráci s rodiči, což člověk naopak ocení, když přijmou pomocnou ruku. Z hlediska osobní roviny jsem nikdy s přijetím jakéhokoliv dítěte neměla problém, je to pro mě vždycky výzvou, ale to je asi o nastavení člověka.“

17. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„No to záleží, jak probíhají a jak jsou dopředu promyšlené. V našem případě se jednalo hlavně o to, že nebyla víceméně možnost volby, takže to pro učitelky, asistenty, zdravé děti i ty dvě handicapované bylo velmi náročné. Takže vnímám ji jako proč ne, ale zase musí mít adekvátní podmínky.“

18. Pozoruje nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Riziko je v nedostatečných podmínkách a připravenosti. Už sem to říkala několikrát, v počtu 28 dětí je náročné vzdělávání zdravých dětí, jednoho se SPV, tím spíš a dvě děti už jsou absolutně za limity všech.“

19. Jeví se ti společné vzdělávání u dítěte ve Vaší třídě, jako úspěšné?

„Ano i ne. Ano z toho důvodu, že tam není žádná stagnace či propad, ano dítě se posouvá v sociální oblasti a zároveň i v nastavení určitých pravidel. To e bych spatřoval v tom, že už měl být někde jinde, pro něj to nemá momentálně, tak moc velký význam, a to je škoda. Podle mého názoru dítě mohlo v podpoře asistenta pedagoga a zajištěním školy s menším počtem dětí ve třídě navštěvovat základní vzdělávání.“

Pedagog (C)

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?

„Jako učitelka v mateřské škole působím pátým rokem.“

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„Momentálně je moje nejvyšší dosažené vzdělání v oboru středoškolské, konkrétně jsem vystudovala střední odbornou školu pedagogickou. Dálkově studuji třetí rokem na Univerzitě Karlově Speciální pedagogiku.“

3. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„Pro zařazování dětí s SVP jsem na sto procent, s čímž souviselo volba mého dalšího studia. Ovšem v aktuální podmínkách našeho školství je proces inkluzivního vzdělávání dle mého názoru nedotažený. Organizační podmínky pro jeho uskutečňování nejsou adekvátní, jak pro dítě s SVP, tak pro ostatní děti v kolektivu i samotné pedagogy. Je to pro mě trochu Sofiina volba, při počtu 28 dětí na třídě, kdy má třída, do které je takové dítě integrováno snížený počet na 27 dětí je uskutečňování společného vzdělání, tak aby bylo kvalitní a neslo ovoce, takřka nemožné. Ohrožené je pak vzdělávání nejen dítěte s SVP, ale edukace kolektivu, jako taková. Dalším faktorem jsou nízké kvalifikační nároky na asistenty pedagoga, protože proto aby byla asistentce užitečná dle mého názoru nestačí pouze kurz pro asistenty pedagoga,

nicméně je třeba hlubší znalost problematiky. S čímž souvisí nízké úvazky asistentů pedagoga od čehož se odráží jeho finanční ohodnocení. V předškolním vzdělávání chybí personální zajištění ve formě speciálního pedagoga, který by stačil, byť třeba na půl úvazku, ale byl by k dispozici pedagogickým pracovníkům, kteří mnohdy nemají zkušenosti a znalosti pro práci s dítětem s SVP, což samo o sobě může mít ve výsledku kontraproduktivní vliv a inkluzi.

4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíte a ve které je zařazeno dítě s SVP?

Aktuální počet dětí ve třídě, kde působím jako kmenová učitelka je 28 dětí, přičemž jedno má diagnostikovanou poruchu autistického spektra a byl mu v rámci podpůrných opatření přiřazen asistent pedagoga.

5. Jak jste přijala třetí osou ve třídě? Pocítila jste nějaký vliv narušení na vaší práci?

„Na počátcích každého fungování asistenta pedagoga v mé třídě, jsem byla na pochybách, a to z několik a důvodů. Nevěděla jsem, co od konkrétní osoby očekávat, jak moc mi naruší průběh činností a zda si sednem lidsky, což je podle mých dosavadních zkušeností, jedním ze stěžejních faktorů, pro úspěšné vykročení do společného vzdělávání za pomoci asistenta pedagoga. Vždy šlo především o vzájemné oťukávání a nastavování společných hranic, tedy kde končí asistentovi kompetence a kde začínají mé nebo jak je skloubit. Většinu asistencí sem přijala bez větších obtíží, ale takřka u všech mi chyběla potřebná hlubší znalost práce s dítětem se specifickými vzdělávacími potřebami.“

6. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a AP?

„Aktuální profesní vztah mezi mnou asistentkou, která se mnou působí na třídě bych hodnotila kladně. Na většině věcí se domluvíme a ve třídě panuje dobré klima. Jen se mi někdy přičí nutnost asistentku usměrňovat, byť samozřejmě nedirektivním způsobem, ale i tak nemám pocit, že bych měla být v postavení, někoho korigovat a takřka mu přichytávat náplň práce.

7. Jak byste hodnotila spolupráci mezi Vámi a AP? Jeví se Vám jako funkční?

„Spolupráce se mi hodnotí velmi těžko, jelikož asistentka je velmi introvertní a nechává se řídit, což mě osobně nevyhovuje. S mou přímou kolegyní na třídě, vedeme veškerou edukaci po společné diskuzi o tématu a přípravě na ní. Asistentka má kurz pro asistenty pedagoga a jak sama tvrdí, pro odbornou práci s dětmi to nestačí. Pro práci má zcela jistě cit, ovšem ten samotný pro individuální práci s dítětem s SVP nestačí. Měla by se podílet na tvorbě IVP a

PPPL a na této úrovni spolupráce nefunguje téměř vůbec, vzhledem k nízkému povědomí o práci s dětmi s PAS, kterou má diagnostikované dítě, u kterého právě tato asistentka působí. Určitě je pro mě přínosem mít ve třídě ruce navíc, nicméně z odborného hlediska je spolupráce nulová.“

8. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Jak už jsem zmínila jako přínos vnímám ruce navíc pro učitelku ve třídě, nicméně nenaleznu u asistenta, jak bych od této role očekávala odbornou radu. Já osobně studuji speciální pedagogiku, tudíž už jistý odbornější vhled mám, ovšem mám spoustu kolegyní, které mají s problematikou práce dětí s PAS či mentálním postižením nulové vědomosti, tudíž se dá očekávat, že pomoc při nahlížení na práci s dítětem hledají v asistentovi, což není vzhledem k nízké kvalifikaci možné. Přínos je i to, že dáme už onu samotnou možnost být součástí kolektivu zdravých. Přínos vidím i pro rodiče těchto dětí a zdravé děti. Ovšem chybí zde kvalitní kooperace s učitelem, která není možná z hlediska vzdělání asistentů, za což samozřejmě oni samy nemohou.“

9. Vnímáte i nějaká rizika asistence?

„Nevětší riziko je pro mě určitě neodborné působení, hlavně myslím u dětí, které mají nějakou formu poruchy autistického spektra a mentálního handicapu. Vlastně to v tom bych asi viděla jediné riziko asistence, jako takové. Mě osobně nepřijde nic rizikovější, jako neznalost způsobů práce s mentálně handicapovanými dětmi. Pak se můžeme bavit o osobnostních předpokladech každého konkrétního asistence a nejen asistenta, ale i učitelů. To už je pak otázka celkového pojetí a přístupu k práci.“

10. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„V žádném případě. Za dobu, kdy naše školka integruje děti se SVP, a to především PAS a mentálním postižením, jsem spolupracoval pouze s jednou opravdu kvalifikovanou asistentkou, která měla bakalářské vzdělání v oboru speciální pedagogiky, a právě v tomto případě se jednalo opravdu u kvalifikovanou osobu na pravém místě. Aktuální zákonné požadavky na asistenty pedagoga jsou naprosto nedostačující. Když to vezmu z pohledu na

aktuální asistentku k dítěti s PAS, je hodně snaživá a ráda si nechá poradit, bohužel někdy až moc spoléhá právě na radu mou nebo mé kolegyně, což by asi mělo být i naopak. Kvalifikační podmínky takto nastavené úzce souvisí s pracovními úvazky, které jsou ruku v ruce s finančním ohodnocením. Za svou praxi jsem zažila integrace dětí i tu aktuální, kdy děti i s vážnějším handicapem trávily ve školce celý den a asistent pedagoga byl vypsán pouze na poloviční úvazek, což j při podpoře pedagogické práce naprosto nedostačující, zvláště když vezmu v potaz, že u jedno z těchto dětí se jednalo o pátý stupeň podpůrných opatření. Co se týče platů asistentů pedagoga je na pováženou fakt, že žádný plně kvalifikovaný asistent s odborným vzděláním nebude pracovat dle mého za toto finanční ohodnocení.“

11. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Jak jsem zmínila v předchozích otázkách, je důležité zvýšit úroveň požadovaného vzdělání na asistenty a na to naváže adekvátní finanční ohodnocení, To jsou podle mého názoru vztýčné body pro zkvalitnění asistence v předškolním vzdělávání v poměrech českého školství.“

12. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a s postoji pedagogů

„Z pohledu materiálního zabezpečení jsou podmínky školky naprosto adekvátní, ne-li převyšující běžné standarty. Vedení naší školky je velmi iniciativní a snaživé, co se obstarávání prostředků na pomůcky týče. Organizace vzdělávání pokulhává dle mého názoru, což ovšem není zcela v kompetenci vedení, jako spíše legislativní podmínky předškolního vzdělávání obecně. Především mám na mysli počty dětí ve třídě, které v té aktuální jsou 27 dětí, při kterém je náročné provádět kvalitní edukaci i pouze zdravých dětí natož začleňování těch se speciálními vzdělávacími potřebami. Při podpoře ze strany asistenta pedagoga je tento stav vzdělávání vcelku vzato zvládnutelný, ovšem zde narážíme na fakt, jak moc je inkluze úspěšná. Co se týče postojů mých kolegů troufla bych si říct, že se rozdělují na dva tábory. A to na příznivce společného vzdělávání s určitými připomínkami k jeho uskutečňování, kam se řadím i já ty kteří mají na inkluzi negativní pohled. Tento pohled je dle mého názoru zapříčiněn především z obav inkluzivního vzdělávání. Negativní pohledy některých kolegů, práci s dětmi SVP často ztěžují, nicméně, již sem se naučila vypouštět je.“

13. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Určitě. Troufám si tvrdit, že v konečném měřítku to má hlavně pozitivní dopad na zdravé děti, i když je pravdou, že z pohledu aktuální integrace dítěte s poruchou PAS pro kolektiv znamená vypořádat se s častými projevy ataků vůči učitelce i vůči dětem. Co se týče projevů nelibosti dítěte, které jsou při činnostech velmi výrazné děti se s nimi již naučily pracovat a dítě berou takové jaké je. Nicméně v případech fyzické agrese se u kolektivu samozřejmě objevuje strach. Tyto výpady se v posledním čtvrtletí výrazně zhoršily a nejde jim úplně předcházet, jelikož dítě se ve školce nudí a neví co se sebou. Takže ano vliv na kolektiv to má a řekla bych, že převážně kladný, děti to učí jisté dávce empatie, která v dnešní společnosti často výrazně chybí.“

14. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Zdravé děti se učí a přijímají za své, že rozdílnost je běžná, což by vlastně mělo být cílem samotného inkluze. Kolektiv přijímá dítě s PAS naprosto samozřejmě, nebojí se ho oslovit ani ho v táhnout do činností a v případě ataku, se učí stahovat se, tak aby dopad byl, co nejmenší, zbytečně ho neprovokují ani nedráždí. Na vztah dětí ve třídě si, jako pedagog nemůžu absolutně ztěžovat, ba naopak je to jeden velký klad, který vidím v procesu inkluzivního vzdělávání.“

15. Jedná se o Vaší první zkušenost se společným vzděláváním?

„Ne jedná se o již třetí integraci do mé kmenové třídy po dobu mé pětileté praxe v mateřské škole. Rozdíl je nejen v typu znevýhodnění integrovaného dítěte, ale také v tom, že dítě se ní nebylo ve třídě od počátku jeho vzdělávání, což je pro mě, jedním se stavebních kamenů navázání fungujícího vztahu mezi učitelem a dítětem se SVP.“

16. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?

„V případě své první zkušenosti s inkluzí, kdy se jednalo, jak už jsem zmínila o dítě s DMO a přidruženými diagnózami jsem pociťovala jisté obavy, a to nikoliv z dítěte, ale ze sebe. Měla jsem strach ze své neznalosti problematiky, tím pádem z toho, že by é kroky v edukaci mohly napáchat více škody než užítku. Nicméně spolupráce ze strany rodičů tohoto dítěte byla výborná tudíž jsem inkluzivní vzdělávání společnými silami zvládli, troufám si říct úspěšně. A právě tato zkušenost mě dostala do situace, kde jsem si řekla, že touhle cestou chci jít a rozhodla sem přihlásit ke studiu speciální pedagogiky. Co se týče nynější integrace dítěte s PAS, obavy sem neměla, za jedno jsem chlapce znala z předchozího školního roku a za druhé

jsem obdobnou diagnózu měla ve své třídě tři roky. Moje jediné obavy tkvěly v tom, že do třídy zároveň přecházelo dítě se specifickou poruchou chování a s ADHD, tudíž jsem trnula, jestli se děti budou společnými silami akceptovat. Naštěstí se tak stalo a já jsem za to neskutečně ráda, byť to vyžaduje velké úsilí ze strany nás všech, a to včetně těchto dětí. Ale zpátky k jádru otázky. Vzdělávání dětí SVP pro mě nejsou problém ba naopak jsem velkým zastáncem, tudíž ne v současnosti už obavy nepociťuji.“

17. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„No, to asi záleží na tom, jak moc je souběžná integrace v jedné třídě připravená a promyšlená. V naší školce nebylo víceméně na výběr, jedno dítě s ještě dodigantiovávanou PAS do třídy přišlo, jako nejstarší, a to druhé tam zůstávalo, protože dostalo odklad. V jiných třídách nebylo místo a paní ředitelka zase nechtěla úplně bourat zaběhnuté kolektivy a do třídy nejmenší děti to z hlediska bezpečnosti to nebylo možné. Tady to nebylo promyšlené a o to to bylo podle mě náročnější, nejvíc asi pro mé kolegyně, které tady působili, jako kmenové učitelky. DMO a PAS ve formách, jaké je měly tyto děti nebyly lehce vzdělávatelné dohromady. Především z hlediska bezpečnosti, děti se často napadaly a jedno z nich bylo pohybové omezené, takže limitované i v možnosti obrany proti dítěti s velmi častými výpady. Vnímám ji jako možnou a přínosnou, když budou počty dětí v dané třídě adekvátní, tedy okolo 15 dětí a do jedné třídy se budou vybírat děti s takovými handicap, které by šly vzdělávat společně, tak aby to pro ně mělo význam.“

18. Pozoruje nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Jak už sem řekla předtím. Z mých zkušeností je to především nevhodné společné vzdělávání dvou dětí s zcela odlišnými formami handicapu. Hlavně pro jejich bezpečnost a taky pro to, aby vzdělávací činnosti měly dostatečnou kvalitu pro celý kolektiv.“

19. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší třídě, jako úspěšné?

„No... jeví i nejeví. V současné chvíli naprosto jasně vidím, že toto dítě potřebovalo být už ve vyšší formě vzdělávání. Určitě se posunulo v oblasti sociální, s dětmi vychází mnohem lépe než dříve a je zde vidět prvotní zájem z jeho strany o kolektiv. Co se nedaří dle mého názoru je zvyšování frustrační tolerance, a to opět souvisí s tím, že dítě se zkrátka nudí ve školce. Jeho vědomosti, inteligenční úroveň a velmi specifické jednostranné zájmy, momentálně v oblasti

meteorologie jsou úplně někde jinde než zájmy a vědomosti ostatních dětí a toto dítě si tím pádem neví rady samo se sebou, což s sebou nese značné zvýšení fyzické agrese vůči učitelům i dětem. V takových případech je velkou pomocí právě asistent pedagoga, díky kterému můžu dát dítěti možnost na vypořádání se se situací o samotě pouze za dohledu či dopomoci asistenta. Takže ano úspěch bych viděla v tom, že se snaží a chce být součástí kolektivu a zároveň ne, už měl být v základní škole, kde by dostával nové informace, po kterých dítě neskutečně touží.“

Pedagog (D)

1. Jak dlouho působíš, jako učitelka v MŠ?

„Jako učitelka pracuji druhým školním rokem, ale pouze na půl úvazku tři dny v týdnu, druhé půlka mého úvazku je v rámci asistenta pedagoga.“

2. Jaké je Tvoje nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„Aktuálně mám pouze středoškolské vzdělání mimo obor, rekvalifikační kurz pro asistenty pedagoga a druhým rokem studuji vyšší odbornou školu pedagogickou. Vzdělání si tedy doplňuji při práci a mám vedoucího pedagoga na třídě, který na mou činnost dohlíží.“

3. Jaké je Tvoje stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„Společné vzdělávání vnímám ve větší míře, jako přínosné, už z důvodu, že se děti se znevýhodněními nebudou dělit od ostatních a naopak, že se zdravé děti seznámí už v raném věku s různými druhy postižení a nebude to pro ně v dospělosti znamenat velkou neznámou se s takovými lidmi setkat. Převážně děti integrované do běžného vzdělávání nebudou v dospělosti, tolik odstrkované, jak je tomu dle mého názoru v dnešní době u některých starších ročníků.“

4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíš a ve které je zařazeno dítě s SVP?

„28 dětí a momentálně působím ve třídě tří letých dětí, které tento školní rok nastoupili do předškolního vzdělávání, tudíž diagnostikované dítě s SVP zde není, ale máme s kolegyní vytypované děti, které se značně odlišují od ostatních. Nicméně v minulém školním roce jsem působila ve třídě, kde byly integrovány dvě děti se SVP, konkrétně s kvadruplegičkou formou DMO a přidruženými diagnózami, trůfám si říct, že s těžší formou kombinovaného postižení

a dítě s PAS. Počet v této třídě byl snížen na 26 dětí, což nevidím, jako výrazné ulehčení, jak pro děti, tak pro nás pedagogy. Nutno zmínit, že ve třídě bylo i dítě s vrozenou fyziologickou vadou močového měchýře, což v praxi znamenalo, že jsme jej museli přebalovat, to vnímám, jako další ztížení podmínek.“

5. Jak si přijala třetí osou ve třídě? Pocítila si nějaký vliv narušení na vaší práci?

„To je pro mě vcelku těžká otázka, jelikož figuruji v obou rolích. Ale z pohledu pedagoga, pro mě nebylo těžké přijmout třetí osobu, a to i v případě, že v loňské roce ve třídě, kde jsem byla jednou z kmenových učitelů jsme měli asistenty dva. Ano, museli jsme si s oběma asistentkami ujasnit kompetence a nastítnit styl našeho učení. Někdy to šlo hůře někdy lépe, ale nutno podotknout, že se vždy snažím mít na paměti, že i já jsem zároveň jedním s asistentů, takže se snažím být trpělivá, protože vím, že v opačném případě se v této roli můžete cítit méněcenně.“

6. Jak vnímáš profesní vztah mezi Tebou a AP?

„Když bych to měla zhodnotit můj profesní vztah s asistenty se kterými jsem působila v naší školce, byly ve všech případech komplikované. U jedné z nich mi vadil velmi laxní přístup vůči celkovému pojetí práce. K této profesi by se mělo přistupovat zodpovědně a trpělivě, a právě trpělivost je dle mého názoru největším kamenem úrazu asistentů se kterými sem se doposud setkala. U druhé to byla řekla bych pouhá nezkušenost a když to můžu porovnat s aktuálním školním rokem, asistentka se hodně naučila.“

7. Jak by si zhodnotila spolupráci mezi Vámi a AP? Jeví se Vám jako funkční?

„Svou spolupráci s asistenty pedagoga bych zhodnotila asi takhle. Minulý školní rok jsem se setkala se situací, kdy jsme měli na jedné třídě dvě souběžné asistence, ke dvou dětem. Asistenta, k již zmiňovanému dítěti s kvadruplegiíčkou formou DMO a dalšími diagnózami, včetně tělesného postižení jsme dostali na začátku školního roku a seznámily ji spolu s rodiči se SVP dítěte. I přes tyto podrobné informace, které měla asistentka k dispozici se bohužel nějak valně neodráželo na práci s dítětem, minimálně ne, tak jak bychom si s kolegyní představovaly. Pro tuto práci je potřebný odborný vhled, cit, a hlavně touha dítě dál rozvíjet, bohužel asistentka ani jednu z těchto dispozic neměla. Dítě jsme měly převážně v plné péči já a kolegyně, což při vysokém počtu dětí na třídě nebylo vždy ideálním stavem, a to i když

vezmu v potaz, že se s kolegyní překrýváme pouze na vycházky, nikoliv na celé služby. Co se týče druhé asistence k dítěti s PAS, tu jsem dostaly během školního roku. Zpočátku jsme si moc neuměly vycházet vstříc a najít společnou cestu. Dítě je velice kontaktní, což jsem se i na doporučení PPP snažili postupně odbourávat, bohužel asistent ho v té nepřiměřené potřebě fyzického kontaktu s dospělou osobou podle mého názoru spíše podporoval. V tom tedy zpětně vidím největší kámen úrazu této asistence. Momentálně dále integrujeme toto dítě za podpory stejného asistenta a být ve třídě již nepůsobím, jako kmenová učitelka, vím z náslechu, na které sem docházím, že asistence se posunula k lepšímu a asistentka věnuje pozornost nárokům kmenových učitele a bere na ně větší zřetel. Spolupráce na odborných věcech jako jsou plány, je dle mého názoru na špatné úrovni, což koresponduje se vzděláním asistentů. To sama můžu posoudit, protože mám pouze kurz a moc dobře vím, že na počátku mé praxe u dítěte s SVP byl naprosto nedostačující pro kvalitní týmovou spolupráci.

8. Vnímáš nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Dle mého názoru je přínos hlavně o člověku. Pokud se najde asistent, dostatečně vzdělaný v oboru, který touto prací žije a je pro něj důležitá, je to obrovský přínos pro školku, učitele i děti s SVP. Bohužel, když se narazí na asistenta, který si chce tuto práci pouze odsedět a nehledá způsoby, jak dětem pomoci a rozvíjet je, je to spíše na škodu. Samozřejmě mluvím o celkovém přístupu k práci, s celým kolektivem dětí. Za svou praxi jsem se setkala naštěstí jen s jedním takovýmto přístupem, který mě dost rozhodil. Takže ano přínos vnímám, za výše uvedených skutečností a vesměs pro každého, kdo je součástí inkluzivního vzdělávání, tedy děti s SVP, zdravé děti, pedagogové i rodiče. Důležité jsou nároky, které jsem zmínila.“

9. Vnímáš i nějaká rizika asistence?

„Jako rizika vnímám nedostatečné vzdělání asistentů a dále v některých případech malá iniciativa nacházet způsoby, jak dětem s SVP dále pomáhat.“

10. Jsou podle Tebe aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Rozhodně ne. Vzdělání asistentů by mělo být určitě vyšší a intenzivnější. Minimálně, co se týče praxe. Já osobně bych jako začínající asistent rozhodně uvítala blokovou praxi v zařízeních pro děti s různými druhy postižení a více dopodrobna se s nimi seznámit. Člověk

je pak hodně překvapený, co to všechno vlastně obnáší, a to tě na kurzu opravdu nenaučí. Já osobně sem měla strach abych nenapáchala více škody než užitku.“

11. Je podle Tvého názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Určitě, když se bude dbát na větší kvalifikaci asistentů, to je naprostý základ. Odborné působení u dětí s těmito dvěma druhy postižení, je nenahraditelný.“

12. Jeví se Ti podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a s postoji pedagogů

„Podmínky, co se týče pomůcek podle mě jsou dostatečné a adekvátní. Co se týče vzdělání asistentů, jak už jsem řekla, to vidím i ve svých začátcích asistování, že je nedostačující. Vše se asistenti musí učit pozorováním v praxi. Udělat si kus papíru a odsedět několik desítek hodin v lavici nikoho kvalifikovaným asistentem neudělá. Z hlediska organizačního by podmínky mohly být samozřejmě lepší, ale vedení školky dělá, co může tudíž, je to zvládnutelné. Nejvíce mi vadí přístupy některých pedagogů, což je samozřejmě o povaze člověka, ale kdyby byly některé mé kolegyně otevřenější novým věcem určitě by se uskutečňování inkluze dělalo lépe.“

13. Vnímáš nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Především vnímám dopad inkludování dětí s SVP, jako kladný. Náročnější pro zdravé děti je přijetí dítěte s PAS. Z mých dosavadních zkušeností bylo vzhledem k velkým výkyvům nálad těchto dětí daleko těžší pro ostatní v kolektivu, soustředit se na činnosti a neodbíhat od nich.“

14. Jak vnímáš vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„To je pro mě dost sporné, protože dítě, které bylo v mé třídě bylo velmi agresivní a děti i přes věkou snahu se ho báli a vyhýbaly se mu.“

15. Jedná se o Tvoji první zkušenost se společným vzděláváním?

„Za svou praxi mám zkušenost se dvěma typy postižení, a to poruchy akustického spektra, kvadruplegická forma DMO. Obě integrace byly velmi náročné, a navíc probíhaly souběžně v jedné třídě.“

16. Jak si přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala si nějaké obavy?

„Jelikož jsem zpočátku působila, jako asistent pedagoga k dítěti s PAS dítě jsem přijala bez výhrad, protože jsem si tento směr sama zvolila. Při integraci dítěte, kde jsem působila již jako kmenová učitelka jsem obavy měla, a to hlavně skrze náročnosti postižení které dítě mělo, mimo mentálního postižení, zde hrálo roli i jeho omezená schopnost pohybu, což jsem brala jako riziko v počtu 26 dětí se souběžnou integrací dítěte s PAS a v prostorách, které nejsou bezbariérové. Z toho plynuly mé největší obavy, ale z přijetí dítěte jsem se neobávala nikdy, přirozeně to, vyplývá z mojí povahy a podstaty mé práce.“

17. Jak vnímáš dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Náročně. Na to už sem narážela v předchozích otázkách. Handicapy k sobě vůbec nepasovaly a bylo těžké práci provádět, tak jak bych si představovala.“

18. Pozoruješ nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Určitě hlavně zajištění bezpečnosti a kvality vzdělávání.“

19. Jeví se Ti společné vzdělávání u dítěte ve vaší MŠ, jako úspěšné?

„Musím říct, že má poslední aktivní zkušenost s inkluzí v naší školce, mě uvedla do postavení, kdy si nejsem úplně jistá. Vzhledem k tomu, že se jednalo o souběžnou integraci dvou dětí s poměrně náročnými handicapami. Určitě byla úspěšná z pohledu celého kolektivu dětí, které se naučily vhodným přístupům k těmto dětem a braly je jako plnohodnotné členy kolektivu.“

Pedagog (E)

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?

„Nyní působím ve školce desátým rokem.“

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„Mám vystudované gymnázium ukončené maturitou a následně jsem vystudovala střední odbornou školu pedagogickou, též zakončenou maturitou.“

3. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„Dobrá myšlenka, ale velmi nedostatečné podmínky pro uskutečnění. Největší překážka je velký počet dětí či žáků ve třídách a nedostatek podpůrných opatření. Tím myslím obrovský nedostatek kvalifikovaných asistentů, speciálních pedagogů a psychologů. Samozřejmě

v něm vidím, přínos, a to zejména v možnosti každého jedince s nějakým znevýhodněním se vzdělávat společně. Lidé se nemají třídit a škatulkovat! Nechceme se snad vrátit do doby, kdy hloupě řečeno nedokonalí jedinci byli svrženi ze skály. Myslím, že ve všech oblastech rozvoje a vývoje jedince je společné vzdělávání přínosné a jako civilizovaní a kultivovaní lidé musíme o společné vzdělávání usilovat a vytvořit mu vhodné podmínky.“

4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíte a ve které je zařazeno dítě s SVP?

„28 dětí, přičemž v době, kdy do mé třídy bylo integrované dítě s DMO a přidruženými problémy, byl počet dětí 27, v čem nevidím žádný podstatný rozdíl.“

5. Jak jste přijala třetí osobu ve třídě? Pocítila jste nějaký vliv narušení na vaší práci?

„Třetí osoba je v podstatě v dopoledních činnostech osobou druhou. Přínosem je vždy, už jen z důvodu obrovského počtu dětí. Samozřejmě jsem zažila dobrou, ale i horší asistentku pedagoga. V případě šikovnosti a spolupráce rozhodně asistent pedagoga práci nenarušuje, ale je velkým pomocníkem v rámci správné a smysluplné edukace při společném vzdělávání.“

6. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a AP?

„Důležité je asistenta pedagoga poznat při práci, snažit se s ním vytvořit co nejpříjemnější klima ve třídě, vzájemně spolupracovat a dohodnout se jakým způsobem budeme ve třídě společně pracovat a usilovat o naplnění potřebných kompetencí a potřeb všech dětí samozřejmě i těch integrovaných nebo s problémem s naším mateřským jazykem.“

7. Jak byste hodnotila spolupráci mezi Vámi a AP? Jeví se Vám jako funkční?

„Spolupráce mně nedělala nikdy problém, v mnoha případech se jevila jako funkční, ovšem u některých nastupujících asistentů je velmi znát, že nemají žádnou zkušenost s praxí a ta je v naší práci naprosto klíčová a nutná.“

8. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Jednoznačná odpověď. Jestliže je ve třídě 28 hlášených dětí je asistent pedagoga při společné vzdělávání NUTNOST. Pak je přínosem pro celý kolektiv dětí, nejen pro to se SVP a samozřejmě také pro pedagogy působící v takové třídě.“

9. Vnímáte i nějaká rizika asistence?

„Nepřipravenost asistentů. Nedostatečná kvalifikace.“

10. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Jsem přesvědčená, jak jsem říkala již na začátku, že každá třída, kde se děti s těmito nevýhodami vyskytují by měla mít i svého speciálního pedagoga. Víím, že vše, co si představuji je utopie, jelikož je kvalifikovaných lidí neskutečně málo. Chce to změnu i v otázce dětských psychologů. Moje osobní zkušenost s dětským psychologem, který nás má na starosti je špatná a hlavně nefungující. Pokud by podmínky společného vzdělávání byly zajištěny, tak jak se nyní popsala, kvalifikace asistentů by bohatě stačila, nicméně realita je úplně jiná, tudíž odbornost asistentů je naprosto nedostačující.“

11. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Samozřejmě více dbát na praktické vzdělávání asistentů a získávání zkušeností přímo ve třídách s integrovanými jedinci.“

12. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a s postoji pedagogů

„Velmi dobře hodnotím v naší MŠ organizace individuální péče o děti s odlišným mateřským jazykem, které podle mě do kategorie inkluze spadají. Učitelky si opravdu berou jednotlivce a pomáhají zvládnout naši mateřštinu, což je pro ně velmi důležité. Je to velmi dobrý krok od naší paní ředitelky. Na co nám bude kroužek angličtiny, když množství dětí nebude zvládat češtinu? Takže ano organizační a materiální zajištění je více než v pořádku. Problém já osobně vidím, v některých přístupech ze stran pedagogů, ale i asistentů, což je ovšem otázkou osobnostních přesvědčení a postojů.“

13. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Přiznávám, že já osobně jsem měla velký problém, dětem vysvětlit zdravé a nemocné? Ono je pro děti nepochopitelné, říci že integrovaný jedinec je nemocný. Děti reagují „Proč chodí do školky, když je nemocný?“ Snažila jsem se o vysvětlení, že je prostě trochu jiný, ale zároveň o pochopení, že jiný neznamena špatný. Myslím, že když se jedná o společné vzdělávání, děti i rodiče by měli být potřebnou měrou informováni, jak bude vzdělávání probíhat. Obrovským problémem v MŠ ovšem je, že problém je diagnostikován až během docházky a dítě i pedagog jsou nuceni situaci, jak se říká nějakým způsobem vydržet. Dětských psychologů je málo a problém se řeší většinou velmi pomalu a zdlouhavě.“

14. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Důležité je dětem situaci co nejlépe vysvětlit. Malé děti nemají ještě žádné zažité předsudky/ty jim předáváme my dospělí/ a v tom je situace integrace jednodušší. V MŠ nevidím problém ve vzájemných vztazích dětí.“

15. Jedná se o Vaši první zkušenost se společným vzděláváním?

„Úplně první zkušenost jsem získala hned první rok své praxe. Ve třídě jsem měla holčičku s fyzickým postižením, chyběla jí část levé ruky, vyvinutá jen po loket/. Neměla ve třídě problém a byla úplně soběstačná. Všimla jsem si, že i ostatní děti s tím neměly žádný problém. V tomto případě jsem spíše já byla ovlivněna předsudky a snažila jsem se ji pomáhat/zcela zbytečně, než jsem situaci správně vyhodnotila.“

16. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?

„Každé dítě je jiná osobnost. Dítě se SVP je také každé jiné. Neměla jsem nikdy obavy dopředu. Během školního roku jsem ovšem v několika případech pocítila beznaděj a byla bych velmi ráda, aby se situace ve společném vzdělávání posunula, aby děti s nějakým znevýhodněním byly včas diagnostikovány a došlo ke zlepšení podmínek, které jsou zatím spíše nedostatečné. Chybí kvalifikovaní asistenti, speciální pedagogové i dětské psychologové. Měli by pracovat i ve třídách, kde jsou děti s OMJ a těch je stále více.“

17. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Musím říct, že jsem ráda, že souběžná integrace v naší školce nepadla do mé třídy. Když sem tam suplovala, opravdu upřímně nevím, jak bych se situací dlouhodobě poradila. Neměla systematickosti ani promyšlenosti. Obdivuji své kolegyně, že ji zvládli, ale netroufám si tvrdit, že právě kombinace dítěte s poruchou autistického spektra s dítětem s mentálním postižením a omezenou hybnou schopností může být pro děti přínosem.“

18. Pozorujete nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Ano především bych se obávala syndromu vyhoření, jak u učitelů, tak u asistentů. Dál asi i ohrožení kvality a průběhu vzdělávání. Musí to být promyšlené, což jak vím často není možné.“

19. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší MŠ, jako úspěšné?

„V naší školce jsem viděla již několik integrovaných dětí s asistentem a jejich edukace probíhala velmi dobře a bez větších problémů. Někdy si říkám, že všechny začátky jsou těžké a nesou rizika. Jsem optimista, věřím že společné vzdělávání bude probíhat dále, dojde ke zlepšení podmínek a odměnou bude pozitivní zpětná vazba v celé společnosti.“

Pedagog (F)

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?

„Ve školce učím 32 let.“

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„Vy studovala jsem střední odbornou školu pedagogickou s maturitou.“

3. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„Pro naše podmínky je společné vzdělávání náročné vzhledem k vysokému počtu dětí ve třídě a ani přítomnost asistenta to nedokáže kompenzovat. Integrované děti ve většině případech potřebují klidné prostředí, a to nelze při vysokém počtu dětí zajistit. Ovšem záleží na druhu a stupni postižení.“

4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíte?

„Momentálně je v mé třídě 28 dětí, v případě integrace dítěte s SVP je o jedno dítě počet snížen, což z mých osobních zkušeností, je naprosto nedostačující. Počet dětí je vysoký i pro vzdělávání zdravých dětí.“

5. Jak jste přijala třetí osou ve třídě? Pociťujete nějaký vliv narušení na vaší práci?

„Nejdříve jsem měla obavy z přítomnosti další osoby ve třídě, ale nakonec jsem byla ráda, už pro to, že napomáhala nejen integrovanému dítěti, ale i ostatním dětem. Musím říct, že šlo o asistentku s pedagogickým vzděláním, která dále studovala speciální pedagogiku v kombinaci s psychologií.“

„Ne žádný vliv to na mou práci nemělo, asistentka si s dítětem s DMO věděla rady a když došlo k rušivému elementu, tak se s dítětem vzdálila a dokázala problém samostatně vyřešit.“

6. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a AP?

„Myslím, že se s asistenty respektujeme a spolupracujeme, alespoň v rámci možností a našich profesních i osobnostních limitů.“

7. Jak byste zhodnotila spolupráci mezi Vámi a AP? Jeví se Vám jako funkční?

„Jak jsem řekla v předchozí otázce, v rámci našich limitů se mi asistence jeví, jako funkční. Samozřejmě některé více a jiné naopak méně. Ovšem to se všechno odvíjí od postavení k profesi. Spolupracovala jsem s dost laxní asistentkou vůči samotné podstatě práce, ale také s asistentkou, od které sem se mohla vzhledem k její odbornosti speciální pedagoga mohla naopak dost přiučit, a to je podle mě plně funkční spolupráce učitele s asistentem. S touto asistentkou mám moc dobré zkušenosti.“

8. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Spatřuji jenom pozitiva. Můj názor je takový, že asistent by měl být v každé třídě. Byla by zaručena větší bezpečnost a také samozřejmě větší komfort při vzdělávání. Bez asistenta by prostě inkluzivní vzdělávání nebylo možné., tudíž přínos vidím pro všechny zúčastněné.“

9. Vnímáte i nějaká rizika asistence?

„Ne.“

10. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„To nedokážu posoudit, neznám náplň učiva pro asistenty, ale myslím si, že ne. Jak už jsem říkala v praxi by byl pochopitelně lepší asistent s pedagogickým vzděláním. Problémem je, že asistenti jsou proškolení všeobecně a potom přijdou k dítěti, které má určitý druh problému a

každé dítě potřebuje jiný individuální přístup. Asistent, který se o dítě zajímá dál pokračuje samostudiem, ale bohužel jsou i takový, kteří se nezajímají a potom nejsou přínosem pro dítě ani pro učitele. Navrhovala bych aby asistenti spolupracovali se speciálním pedagogem, který dítě zná a seznámí asistenta s výchovnými metodami, popřípadě pomůckami, které jsou pro dítě vhodné.“

11. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Ano, určitě buď zvýšením kvalifikace nebo další spoluprací se speciálním pedagogem, který by byl poradcem při práci s dítětem. V našem stupni vzdělávání tato profese nepředstavitelně chybí.“

12. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postoji pedagogů

„Myslím, že ne vzhledem k vysokému počtu dětí, což není problémem jen v naší školce samozřejmě. Je to pěkná myšlenka, ale myslím, že naše školství na to není ještě připravené.“

13. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Někdy ano, samozřejmě i když se asistent snaží, aby dítě nebylo rušivým elementem, bohužel některým momentům se nedá vyhnout a když dochází k narušení nějaké činnosti dětí ztratí vyrušením zájem a činnost musím ukončit. Naštěstí to není často.“

14. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Vztah si děti většinou vybudují dobrý, nakonec jsou ještě hodně tvárné bytosti. Samozřejmě se to lišilo individuálně, některé děti se snaží s dítětem s SVP navazovat každodenní kontakt, jiné zase jeho společnost nevyhledávají, ale všeobecně se dá říct, že dítě mezi sebe přijaly a pomáhají mu.“

15. Jedná se o Vaší první zkušenost se společným vzděláváním?

„Ano v této školce, byla integrace dítěte s DMO a dalšími komplikovanými diagnózami prvotní. CO se týče zařazování dětí s PAS, mám na to jiný pohled, protože můj vlastní syn má diagnostikovaný Aspergerův syndrom, a právě tato školka ho v posledním roce předškolního

vzdělávání přijala. Takže do problematiky vzdělávání dětí s PAS v běžné mateřské škole mám i osobní vhléd a přístup, takže zde jsou mé zkušenosti bohatší.“

16. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?

„Myslím si, že jsem dítě přijala dobře a měla jsem s ní pěkný vztah. Počáteční obavy se týkaly bezpečnosti dítěte vzhledem k jeho pohybovým schopnostem, nicméně jsem ráda, že se nepotvrdily.“

17. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Aktivně sem se jí u nás ve školce neúčastnila, ale v každém případě ji vnímám, jako náročnou. Ona by šla realizovat, ale při jiném počtu dětí ve třídě a při dostačené odbornosti asistentů i učitelů.“

18. Pozorujete nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Riziko je pro bezpečnost všech dětí. Důležité je skloubit dvě taková postižení, která se, když to řeknu možná nevhodně prostě snesou. Což PAS a DMO podle mě není.“

19. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší MŠ, jako úspěšné?

„Ano v našem případě si myslím, že bylo úspěšné, což byla do značné míry zásluha kvalitním a vzdělaným asistentem, který nastolil fungující a otevřenou spolupráci. Ne vždy tomu tak bývá.“

Pedagog (G)

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?

„Osmým rokem.“

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„Dálkově jsem vystudovala Střední pedagogickou školu Evropská.“

3. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„Jako nedobře nastavené, jak pro integrované děti, tak pro učitele. Pokud dítě s mentálním postižením musí sedět v hodinách či činnostech, které jsou mimo jeho mentální kapacitu, k čemu mu to bude do života? Zrušení navýšení hodin pracovních činností je holý nesmysl,

tyto děti především mentálně handicapované, potřebují nutně rozvíjet motoriku a naučit s uplatnit v aktivitách, které jsou v mezích jejich mentální kapacity. Nespatřuji v tomto typu vzdělávání přínos. Děti je možné inkludovat jinak než ve školkách a školách. Například v zájmových činnostech. Inkluzivní vzdělávání má smysl pouze pro tělesně postižené, tam to význam má, ale u dětí s mentálním postižením to přínos nemá pro nikoho. Ani pro to dítě samotné, ani pro učitele, které to zdržuje a ani pro ostatní děti.“

4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíte?

„Šílený počet 28 dětí.“

5. Jak jste přijala třetí osou ve třídě? Pociťujete nějaký vliv narušení na vaší práci?

„Přijala sem ji jako ruku navíc, nijak víc do hloubky jsem se jí nezajímala.“

6. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a AP?

„V případě, že jsem potřebovala byl mi k dispozici, ale žádný hlubší profesní vztah nevnímám.“

7. Jak byste zhodnotila spolupráci mezi Vámi a AP? Jeví se Vám jako funkční?

„Ne vždy mohla být řeč při mé poslední přímé zkušenosti s inkluzí o spolupráci a kooperaci. Nejen, že asistentka neměl a podrobný vhled do mentálního postižení, u kterého asistovala, ona neměla mnohdy ani zájem, což jsou teda dva hodně špatný faktory v asistenci.“

8. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Ano i ne. Nedostatečně vzdělaný asistent může napáchat víc škody než užitku. Ne že bych se s tím přímo setkala v naší školce, ovšem rozdílnost mezi asistenty je značná, což se samo pak odráží na přístupu k práci a jeho dopadu na vzdělávání, a to už mluvím ze své praxe“

9. Vnímáte i nějaká rizika asistence?

„Jak se řekla v přechozím dotazu, nekvalifikovanost rovná se riziko a né malé. Kus papíru z půlročního kurzu nikoho odborníkem neučiní, jak pozoruji u nynějších asistentů. Důležitá je provázanost s praxí, bezpodmínečně.“

10. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Rozhodně nejsou, jak už jsem říkala, je nutné studium speciální pedagogiky, při inkludování takto postižených dětí.“

11. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Jistě. Hlubkovým studiem problematiky a speciální pedagogiky, to vidím, jako základní kámen celé asistence, na němž se pár eventuelně může stavět. Bez ní je to pro mě bezpředmětné.“

12. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů

„Nejsou. Velké množství dětí ve třídě, nedostatečné vzdělání asistentů, nedostatečná vybavenost pro tyto typy postižení. Ve speciálně vybavených zařízeních se dítě může lépe a rychleji rozvíjet. Tento můj názor pravděpodobně nesouvisí pouze s naší školkou, vedení děla, co je v jeho silách, nic méně, odbornost nahradit nemůže.“

13. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Osobně si myslím, že děti se pouze naučí tolerovat dítě s handicapem. Ano je fajn, že se s postižením seznámí, ale má to dopad na jejich vzdělávání, pokud u dítěte s SVP nepůsobí dostatečně vzdělaný a zkušený asistent, který si rušivými prvky umí poradit. Já nejsem speciální pedagog tudíž sama to nezvládnou a za mou praxi sem se v našem zařízení setkala pouze s jedním takovým asistentem.“

14. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Z mých zkušeností můžu říct jen to, že dítě s DMO a sníženou hybností bylo pro ostatní kolektiv zajímavý pouze dokud mělo invalidní vozíček a děti mohly „vypomáhat“ s jeho manipulací. V momentě, kdy se dítě po operaci snažilo chodit bez dopomoci vozíku, děti o něj z mého pohledu ztratily zájem. Ano našlo se jedno dvě děti, které měla větší empatii vůči dítěti a snažilo se s ní komunikovat, nic méně nemělo to z mého pohledu valný dopad.“

15. Jedná se o Vaší první zkušenost se společným vzděláváním?

„Přímá ano, o to o to pro mě bylo náročnější, když se integrovali hned dvě děti s odlišným typem postižení do jedné třídy.“

16. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?

„Jako součást svých pracovních povinností. Snažila sem se nedělat rozdíly, bohužel to už z mé podstaty někdy nešlo, nicméně myslím, že jsem udělala, co bylo v mých silách. Jelikož jsem dítě znala již z předchozího školního roku, kde jsem sice u něj přímo nepůsobila, nebyly mé obavy tak veliké, byla sem svědkem, že péče je zvládnutelná. Ovšem změna asistenta s sebou také nesla komplikace.“

17. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„To už sem říkala, je to prostě blbý. Navrch to byla vůbec moje první integrace do mé třídy, takže mě to přesvědčilo jen o tom, že děti s tímhle postižením není dobrý začleňovat, a navíc hned dvě do jedné třídy.“

18. Pozorujete nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Bezpečnost především. Dvojnásobný rušivý element pro zdravé děti a také velký počet dospělých na třídě, který se nemůžou vždy shodnout.“

19. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší MŠ, jako úspěšné?

„Podle mě inkludování dítě s mentálním postižením je ztracené, nemá nikdy možnost zažít úspěch. Kamarády si nemá šanci najít, je spíše samo. V zařízení, kde budou děti na stejné úrovni by bylo šťastnější, kamarádi a zažití pocitu úspěchu by se dostavilo. Mluvím ze zkušeností, které mí přineslo působení ve třídě, kde jsme integrovali dvě postižené děti zároveň, a to s DMO a PAS. Mě osobně se to jeví jako nepřínosné potažmo neúspěšné. Pokud za úspěch dítěte máme ten, který uměle vytvoříme, tak potom ano. Ale možná se opravdu jedná o můj subjektivní pocit a samotný názor ne problematiku, který jsem zmiňovala několikrát. Víím, že mnohé mé kolegyně mají kupříkladu na úspěch společného vzdělávání v naší

Pedagog (H)

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?

„13 let.“

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„Střední pedagogická škola ukončená maturitou.“

3. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„Ušitě horkou jehlou, nedopracované a nedomyšlené. Nejsem příznivce integrování.“

4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíte?

„28 dětí“

5. Jak jste přijala třetí osou ve třídě? Pociťujete nějaký vliv narušení na vaší práci?

„Povětšinou jsem asistenta přijala, jako sílu navíc, kterou sem ve velkém počtu ocenila. Ovšem v době, kdy do mé třídy bylo zařazeno dítě s lehčí formou DMO, asistent dal asi po měsíci integrace výpověď, a dokonce roku jsem si musel poradit bez něj. Jediným pozitivem vzniklé situace byla výborná spolupráce s rodinou, kdy si rodiče byli vědomy, náročnosti a snažily se vycházet, co nejvíce vstřícně.“

6. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a AP?

„K hlubšímu profesnímu vztahu u mě nikdy nedošlo i s ohledem na před chvíli popsanou situaci, kdy jsem si v podstatě celý školní rok, musela poradit sama. A v případě výpomoci v mých třídách, nemůžu o žádném velkém profesním vztahu mluvit.“

7. Jak byste zhodnotila spolupráci mezi Vámi a AP? Jeví se Vám jako funkční?

„Nemám moc možnost porovnání. Ovšem v okamžiku, kdy jsem měla asistenta k ruce, byla pro mě spolupracujícím článkem procesu, tudíž v tento moment, v daný okamžik ano je funkční. Bohužel má zkušenost, kdy měla být spolupráce a její funkčnost na místě, chyběla asistence úplně.“

8. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Nejvíce přínosná v případě, že je funkční je asi pro učitele. Ale protože můj názor na společné vzdělávání je negativní nemyslím si, že je to v celku přínosem.“

9. Vnímáte i nějaká rizika asistence?

„Jako riziko vnímám samotnou inkluzi do běžných vzdělávacích zařízení. Z pohledu asistence vnímám jako největší riziko jejich nedostatečnou kvalifikovanost.“

10. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Absolutně ne. A to se netýká naší školky podmínky jsou zkrátka nedostatečné globálně pro celé české školství.“

11. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Začala bych od zkvalitnění a dotažení myšlenky samotného vzdělávání, pak až můžeme mluvit o zkvalitňování asistence, jako takové. V ní by bylo záhodno více vzdělávat pedagoga, protože odborník na tomto místě je z hlediska mého názoru absolutně nepostradatelným.“

12. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů

„Já osobně nejsem zastáncem společného vzdělávání, notabene dětí s mentálním postižením, takže se mi to blbě soudí. Materiální zabezpečení, když budu mluvit o didaktických podmínkách, myslím, že jsou ucházející, v rámci možností vedení školky. Organizace je bídná, a to z hlediska počtu dětí ve třídě, které ovšem naše školka nemůže nijak ovlivnit. Jako kolektiv máme zcela pochopitelně odlišné názory, což ve finále nevnímám, jako nějakou překážku ve spolupráci s mými kolegyněmi. Názory navzájem respektujeme a nevnučujeme si své ideály a vize, pro fungování vzdělávání, to pro zatím stačí.“

13. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Vnímám to jako rušivý element, který snižuje kvalitu vzdělávání.“

14. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Děti se jej naučí tolerovat, v případě dítěte s Aspergerovým syndromem, který měl sklony k agresivním atakům, zde byl také strach z dítěte. U dítěte s lehčí formou mentálního postižení se ho děti snažily začleňovat mezi sebe, což bych možná viděla, jako poloviční

úspěch, a to podotýkám jen protože toto dítě trpělo opravdu velmi lehkou formou MP a jeho sociální úroveň byla na vyšší úrovni než bych očekávala.“

15. Jedná se o Vaší první zkušenost se společným vzděláváním?

„Tak ono vždycky se děti se SVP do běžné školky nějakým způsobem dostaly. To jen dnes je z toho dělán trend, který naprosto nesmyslně dle mého názoru likviduje speciální školství. Má první zkušenost z řízenou integrací byla s dítětem s DMO a následně několik poruch PAS, z nichž některé byly diagnostikovány až během vzdělávání v naší školce.“

16. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?

„Přijala sem to jako svou pracovní povinnost, nic míň nic víc. Myslím, že jsem typ učitele, který si ve výsledku umí poradit s každou situací, která při vzdělávání vyvstane.“

17. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Neuznávám integraci jednoho dítěte do třídy, o souběžné integraci, tedy nemůže být vůbec řeč. V tom případě nebudu učitel, ale jenom dohled, aby si děti neublížili, takže podstata mé práce by byla pryč.“

18. Pozorujete nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Jak sem řekla v předchozí otázce, celé je to pro mě jedno velké riziko.“

19. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší MŠ, jako úspěšné?

„Ne, ale to jsem už zase u samotného názoru na společné vzdělávání. Zkrátka ne, ne, ne! Alespoň ne za aktuálních podmínek, kdy je dětí ve třídě moc, učitel jeden o překrývání můžeme mluvit jen při vycházkách, a to v tom lepší případě, nedostatek asistentů, kteří budou mít přehled v problematice.“

Pedagog (CH)

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?

„V předškolním školství, jako učitelka se pohybuju čtyřicátým prvním rokem.“

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„Po odmaturování na gymnáziu, jsem si dodělávala další maturitu na střední škole pedagogické.“

3. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„Podle mého názoru není společné vzdělávání nastaveno správně. V první řadě by se měl snížit počet dětí ve třídě na jednu učitelku. Jako přínos bych ho viděla, za jiných podmínek.“

4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíte?

„Nesmyslný počet 28 dětí.“

5. Jak jste přijala třetí osou ve třídě? Pocítila jste nějaký vliv narušení na vaší práci?

„Přijala jsem jí s obavami. Samozřejmě to pro mě znamená narušení veškerého plánování. Samotná asistence mě nenarušuje, ale měla sem z u jedné z asistentek, pocit „dalšího dítěte“ ve třídě.“

6. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a AP?

„Profesní vztah vnímám na přijatelné úrovni, ale se mnou přímo působící AP, tvořil pouze IVP pro znevýhodněné dítě, nikoliv, že by se podílel na plánování činností celkově.“

7. Jak byste hodnotila spolupráci mezi Vámi a AP? Jeví se Vám jako funkční?

„Přijatelná úroveň, ale funkční moc ne. Asistentka věnovala veškerou péči integrovanému dítěti, a to se mi jevílo někdy až nad rámec jejich povinností, což ve výsledku působilo negativně na ostatní děti.“

8. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Pozitivum vidím, když asistence funguje na bázi úzké spolupráce s učitelkou ve třídě. Funguje domluva na plánování činností, postupu práce s integrovaným dítětem. Výhodou této konkrétní asistence u dítěte s těžší formou kombinovaného postižení bylo vzdělání v oboru speciální pedagogy asistenta. Tudiž přínosem můžu vnímat především pro rodinu mentálně postiženého dítěte, která má pocit plnohodnotného začlenění dítěte do kolektivu zdravých

děti, pro ostatní kolektiv, to má přínos, jak už jsem říkala maximálně v oblasti seznámení a naučení tolerance vůči jedincům s PAS a MP.“

9. Vnímáte i nějaká rizika asistence?

„Rizika vidím ve zdržování ostatních dětí a možného vyvolání pocitu žárlivosti na handicapované dítě, s čím sem se osobně setkala.“

10. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Kvalifikace asistentů není dostačující, kurz je zkrátka málo. Stejně tak, jako finanční ohodnocení, jenže to je na druhou stranu odpovídající povětšinou jejich vzdělání.“

11. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Asistenti by se měli více domlouvat, tím myslím spolupracovat s učitelkou na plánování činnostech, tak aby AP pomohl nejen integrovanému dítěti, ale i některým dalším dětem a byl nápomocen pedagogovi, což je podle mě podstata jeho práce.“

12. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů

„Adekvátní podmínky nemáme. Zaprvé organizace čili počet dětí ve třídě, ze kterého plyne velká náročnost i pro zdravé děti, natož ty handicapované, zejména pro výše zmiňované handicapy, to může být naopak škodlivé. V tomto počtu prostě integrace není možná. A zadruhé mi chybí podpora speciálního pedagoga nebo psychologa, kde bych mohla hledat rady a možnosti, jak s dítětem pracovat. Zabezpečení pomůcek pro výuku je poměrně pestré, k tomu bych se nevyjadřovala negativně. Názory mých kolegyň, které se pak odráží na naší spolupráci vychází z nějakých jejich idejí, možná nízké praxi v oboru, relativně nízkému věku a zapálení, které mají některé z nich konkrétně pro speciální pedagogiku. Neříkám, že je to špatně, nic méně trochu střídmosti by neuškodilo.“

13. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Většinou jsme museli zpomalit, nestíhali jsme všechny rozplánované činnosti. Integrované dítě často mělo i záchvaty vzteku chceme-li vzdoru a ostatní děti jej pozorovaly a jejich pozornost se samozřejmě přerušila. Děti tím byly dle mého názoru ochuzené o prohlubování znalostí.“

14. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Vztah měly děti k integrovanému dítěti velice hezký! Několik dětí vysloveně pomáhalo, střídal se například ve vožení vozíku v doprovodu asistentky. Toto vnímám kladně.“

15. Jedná se o Vaší první zkušenost se společným vzděláváním?

„Ano i přes mou dlouholetou praxi to byla moje první zkušenost, jak s asistencí ve třídě, tak s integrací dítěte s SVP. Zažila jsem samozřejmě několik dětí s ADHD, které asistenty neměly vždy jsem si musela poradit sama. Jako příklad můžu uvést svou osobní zkušenost. Můj syn po zánětu mozkových blan defacto ohluchl a za pomoci mých kolegyň zvládal pobyt u nás ve školce a nutno podotknout, že se bavíme o době před více, jak 30 lety, tudíž i podmínky byly diametrálně odlišné od současnosti.“

16. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?

„Obavy jsem měla, ale myslím, že se nám podaří navázat dobrý vztah s dítětem. Do školky chodila ráda, ale osobně neumím posoudit, zda to pro ní mělo nějaký posun.“

17. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Nepřijdou mi, jako přínosné. Je to náročný proces pro učitele, asistenty, kolektiv dětí i pro děti handicapované. To, co jsem viděla u nás bylo prostě chaotické a často nekvalitní.“

18. Pozorujete nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Kvalita práce, omezený rozvoj všech dětí a psychická náročnost pro pedagogické pracovníky.“

19. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší MŠ, jako úspěšné?

„Neumím dobře posoudit, sama žádnou velkou „úspěšnost“ jsem nezaznamenala. Určitě záleží na integrovaném dítěti, do jaké míry je schopno zvládnout pobyt a kooperaci se zdravými dětmi nebo mu je lépe mezi podobně handicapovanými dětmi, kde může zažít úspěšnost. V případě konkrétní integrace v mé třídě, to do jisté míry úspěch byl v oblasti socializace, ale především díky vzdělané asistentce.“

AP (I)

1. Jak dlouho působíš, jako AP?

„Začínala jsem jako učitelka v mateřské škole při domově dětí a mládeže, pak jsem byla dva roky osobní asistent, z toho jeden a půl roku v MŠ s dítětem s PAS, potom rok jako asistent pedagoga u holčičky s DMO a dysfázií a ADHD. Pak jeden rok u jiné holčičky s DMO, kortikální slepotou a epilepsií v první třídě soukromé základní školy s Montessori prvky. Tam byla i školní asistentka, která pomáhala i v naší třídě.“

2. Jaké je Tvoje odborné vzdělání?

„Mám bakalářský obor psychologie a speciální pedagogika, od ledna i magisterský obor Psychologie, Sebezkušenostní výcvik pětiletý a pak nějaké kurzy, třeba kurz v O.T.A. terapii u dětí s PAS.“

3. Co pro Tebe bylo klíčové při zvolení si profese AP?

„Sbírat zkušenosti ve studijním oboru, láska k dětem, kreativní a smysluplná práce a výborná pracovní doba slučitelná i s dalšími zájmy.“

4. Na jaký úvazek pracuješ, jako AP?

„První rok třičtvrtě úvazku, další rok plný úvazek.“

5. Jaké je Tvoje stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání dětí s PAS a mentálním postižením v podmínkách českého školství obecně?

„Jsem pro, obohacuje to všechny strany. Myslím si, že je to jediný způsob, jak lidi přesvědčit, že i tito lidé jsou v něčem schopní se zapojit do společnosti. Určitě nevidím přínos u těžce mentálně postižených dětí, myslím, že tak maximálně u dětí se středně těžce až lehce mentálně postižených a taky není vhodná integrace u dětí s PAS se silnými poruchami chování. I ty podmínky by měly odpovídat. Samozřejmě by bylo ideální, kdyby u dětí s PAS pracovali jen ti nejkvalifikovanější asistenti, ideálně aspoň Bc. Nebo Dis. Ve speciální pedagogice a kurz nebo stáž v nějaké terapii, jako mám třeba já kurz v O.T.A. Ale tak to by muselo být ještě maličko lépe platově ohodnocené, a i zázemí školního speciálního pedagoga a psychologa by muselo být v tomhle případě samozřejmostí.“

6. Jak dlouho působíš nebo si působila v MŠ Paculova, jako AP?

„1 rok.“

7. Jaký typ znevýhodnění má dítě u kterého si působila, jako AP?

„V MŠ Paculova šlo o dítě s kombinovaným postižením, konkrétně mozková obrna, dysfázie, ADHD.“

8. Jaká je Tvoje náplň práce? Věnuješ se pouze dítěti s SVP?

„Jsem tam, kde je potřeba, dítěti přizpůsobuji pár věcí, mluvím hlavně o grafomotorice a logopedii. Jinak jsem u všech dětí, někdy i střídám pedagoga v přímé práci a pedagog se věnuje dítěti. Nejsem na dítě striktně vázaná, i když mě ve spoustě věcí potřebuje.“

9. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Veskrze pozitivní, děti, které se cítili méněcenné vzrostly a jejich sebevědomí zesílilo v momentech, kde byly pochváleny za pomoc integrovanému dítěti. Jsou tolerantní, empatické a prosociální. Učí se ale i říkat ne ve chvíli, kdy skutečně potřebují čas jen pro sebe.“

10. Jak vnímáš vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Naprosto normální. Jediné, co se liší je, že děti občas pomáhají i tam, kde je třeba nechat integrované dítě, aby to zvládlo, takže se pak učí, kdy je pomoc vhodná a kdy je třeba vést k tomu, co zvládne dítě samo. A taky se občas zeptají, proč holčičce něco nejde, ale to je tak vše, co jiné.“

11. Jak by si zhodnotila přístup k Vaší roli v MŠ ze strany ostatních pedagogů?

„Profesionální. Zpočátku jsem byla cizincem, kterému se nedůvěřovalo, myslím, že hodně dělala i kombinace postižení, které holčička měla, znělo to pak, že je na tom hůř, než jaká je realita. A tak jsem byla zpočátku hodně s dítětem a získávala si důvěru pedagogů, hodně i tím, že viděly, že to vlastně zvládá úplně bez problému. Pak se vazba s dítětem rozvolňovala a já byla vpuštěna i k ostatním dětem, někdy jsem pak i suplovala přímou práci a učitelky se věnovali holčičce. Postupně jsem tak byla jejím stínem, který se občas objevil, aby kompenzoval její síly anebo jí vedl k samostatnosti. Učitelky mě pak brali i jako poradce, i kvůli mé kvalifikaci, chodila jsem tak někdy i do jiných tříd, řešila IVP, PLP, zprostředkovávala

kontakty a tak. Moje role byla specifická v tom, že jsem dítě dříve znala a měla vysokoškolské vzdělání.“

12. Jak vnímáš profesní vztah mezi Vámi a pedagogem?

„Myslím, že jsme časem byly na jedné lodi, učitelky chápaly, že jsem prostě kolega. Sedli jsme si. Přístup pedagogů mi vyhovoval. Každý měl něco, co mě mohl naučit, čím mě inspirovat. A to bylo fajn.“

13. Jak by si zhodnotila spolupráci na třídě mezi Vámi a kmenovým pedagogem?

„Super, často jsem věděla, jaký je plán, co se bude dít, a tak jsem mohla vypomoct a připravit se jaký bude den a podle toho rozvrhnout síly a podporu dítěti. Jediné, co bylo náročné, že maminka byla zvyklá se obracet hlavně na mě, a tak občas vázla i komunikace pedagog a rodič, což pro mě bylo náročné.“

14. Vyhovoval Ti přístup ze strany pedagogů v kmenové třídě vůči začleňovanému dítěti?

„Maximálně, učitelky se snažily být realistické v nárocích na dítě, viděly její silné stránky. A ty pak podporovaly, někdy byla trochu tendence holčičku podpořit i tam, kde to nebylo potřeba, ale i to se časem vyladilo.“

15. Jak vnímáš svou roli asistenta pedagoga v této MŠ ? Vnímáte v ní přínos pro dítě či naopak nějaká rizika?

„Myslím, že moje role byla hodně specifická oproti jiným asistentům. Přeci jen jsem měla vysokoškolské vzdělání a dodělávala si magistra z psychologie. Takže se na mě občas učitelky obraceli i jako na poradce, ohledně třeba diagnóz a IVP, PLP a tak. Jinak jsem byla i klasický asistent, prostě pravá ruka učitelky, co pomáhala s dětmi a občas byla puštěná i do přímé pedagogické práce s dítětem. Takže jsme se i prolínali, a i učitelka pracovala s dítětem a já s ostatními. Na IVP jsme spolupracovali, a dílčí bloky například grafomotoriku, logopedii jsem přizpůsobovala. Cítila jsem se v kolektivu moc dobře. Vyhovovala mi důvěra, kterou jsem ze stran pedagogů cítila, a taky určitý tip respektu k mé kvalifikaci. Musím říct, že jsem se taky hodně naučila. O lidském přístupu k práci, selském rozumu a taky spoustu věcí k tomu, jak tu práci dělat, abych nezešílela. Přínos pro dítě obrovský, a to díky týmové práci, nebyla jsem tam někým, kdo by se dítěti permanentně věnoval, ale vždycky tam byl kontakt s dalšími učitelkami a dětmi, časem jsem se stala stínem, co šel k dítěti jen když to bylo nezbytně nutné

a spíše jsem jí vedla k samostatnosti. O to víc bylo super, že má kolegyně byla velmi citlivá a vždycky uměla odhadnout, kdy je opravdu ten čas dodat holčičce podporu. Rizika ano. Ale spíš vyplývají z charakteru té práce než z konkrétního prostředí. Na Paculku já nemůžu říct křivé slovo, vím, že tam jde opravdu o blaho všech dětí i učitelek. Bohužel ale práce asistenta a obzvlášť v mé pozici, kdy jsem byla po dva roky u stejného dítěte osobním asistentem, a pak vlezu do pozice AP, tak tam je to náročné v tom, že tu rodinu i její zázemí skutečně hodně dobře znám a rodina i děti jsou na mě hodně napojené. Kdežto asistent pedagoga je pozice učitelská a jde tam nejen o rodinu a dítě, ale o práci se třídním kolektivem. Takže je pak těžké držet hranice. Rodič se automaticky se vším obrací na mě, má tendenci obcházet hlavního učitele, předpokládá, že se budu výhradně věnovat její dceři a kolikrát si přeje i doprovod domů. A to je pro jednoho skutečně náročné. Rodiče stále vnímají asistenta, jako někoho, kdo je tam výhradně pro jejich dítě. A ano i když je tam to pouto hodně silné, asistent nemůže být výhradně k tomu dítěti, to škodí všem stranám. Takže rizika vnímám ve vztahu rodič – asistent. Tam je pro mě hodně důležitá podpora pedagoga, který by měl taky komunikovat s rodičem a ukázat mu, že tam taky je. Jinak to u úzkostných rodičů je o vyhoření. Další riziko je, když je ta vazba s dítětem přespříliš silná, pak to může samozřejmě vést k tomu, že to dítě je bržděný v samostatnosti, ale to v Paculce nehrozí, to tam mají ošefovaný.“

16. Jsou podle Tebe aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Kurz pro asistenty považuji za nedostatečný. Práce s dětmi s PAS patří k té nejnáročnější skupině. Osobně si to bez Bc. Nebo alespoň Dis. Nedokážu představit. Tady je třeba skutečně rozumět diagnóze a alespoň mít přehled o možnostech intervence. Bez toho je to jen hašení požáru a k vývoji dítěte to nevede. Alespoň stáž, třebas v Centru Terapie Autismu a samostudium literatury je minimum, kde může být pozitivní dopad na dítě. To se bohužel neděje.“

17. Je podle Tvého názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Ano, větší časovou dotaci na kurzy, kde by byla součástí reflexe stáží ve speciálních školách a terapeutických centrech na každý druh postižení a kazuistické semináře. Kurz, který je pod 200hodin podle mě nemůže nic dát. A u dětí s autismem a těžkým kombinovaným postižením by měl asistovat člověk, který aspoň dokončuje bakaláře a je pod supervizí pracovníků SPC a koordinátora pro AP u dětí s PAS, který dochází do pracoviště alespoň jednou za měsíc. Jsem

asi náročná, ale podle mě je tento věk klíčový pro možnou budoucí soběstačnost dětí s postižením, a tak si zaslouží kvalitní péči. Plat by měl min. o 10 % stoupnout, a to i učitelům. A taky by bylo dobré každý rok absolvovat kurz dalšího vzdělávání.“

18. Jeví se Ti podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání v MŠ Paculova, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů.

„Ano, a to hlavně z pohledu lidských zdrojů. Učitelky jsou podle mého názoru připravené, i když si to mnohdy sami nemyslí. Nevěří si, ale vybavení na to mentálně jsou. Umí se specifickými dětmi pracovat moc hezky anebo umí přijmout mezi sebe někoho, kdo jim v tom pomůže, a ještě si s ním stanovit hranice, a to je podle mě základní předpoklad pro úspěšnou integraci. Strach je přirozený, a je na místě, protože ukazuje, že to dotyčný nebere na lehkou váhu, ale když o něm víme a snažíme se získávat informace, a máme pro děti lidský pochopení, tak to kolikrát stačí. I když já jsem zastáncem, že kolikrát by bylo fajn mít i metodickou podporu, co se týče častějších návštěv PPP, SPC, případně školní psycholog nebo speciální pedagog, ale to už jsem hodně idealista, a to bude ještě našemu školství trvat, než pochopí, že tato metodická podpora by mohla opravdu hodně pomoci. Právě s ohledem na informace o diagnózách, které často učitelky nemají. Co se týče materiálního vybavení tak to už lze dneska řešit SPC, které vydává doporučení na speciální pomůcky, které má stát proplácet, takže to už je řešené poměrně dobře. Ono málokteré dítě potřebuje něco skutečně specifického. A když tak to často už v rodině mají.“

19. Jeví se Ti přístup vedení, jako funkční pro společné vzdělávání?

"Práce s pedagogickým sborem byla perfektní. Vždycky jsme se domluvili. Častější konstruktivnější komunikace s vedením by v mém případě mohla být prospěšná, vzhledem k náročné komunikaci s maminkou integrované holčičky. Ale když byl malér taky jsme se domluvili. Možná jsme právě ale mohli některým střetům předejít. Jenže to bych si i já včas musela uvědomit, že je třeba to řešit i jinde. Holt u integrace je třeba si uvědomit, že je v tom zapojeno spousta lidí, a tak je občas efektivní, když se celý ten tým sejde, jinak se spousta věcí vleče a řeší dýl a opakovaně na vícero frontách. Jinak moc mi vyhovoval lidský přístup a selský rozum vedení a taky důvěra, kterou jsem tam cítila.“

20. Vnímáš posun v oblasti inkluzivního vzdělávání v tomto zařízení?

„Ano. Už jenom tou zkušeností. Vědí, na co si dát pozor, vědí, že je možné to zvládnout. A jak se řeší všechny ty věci okolo, finance, IVP atd. Takže ty obavy můžou být pochopitelně taky menší. A hlavně se mi líbí, že sami učitelky vidí, že jsou to přeci jen taky děti, jako každé jiné. Spoustu věcí na ně platí stejně dobře jako na ostatní. A spoustu vychytávek, co už u někoho použili můžou i tady. Tato školka na inkluzi je připravena. Ví, do čeho jít a kde už to nemá význam.“

21. Jak vnímáš dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Tak to je velice náročné paušalizovat. U dětí s lehčím postižením, proč ne, pakliže je ve třídě víc dětí s kombinovaným postižením tak tam si to dokážu představit jedině je-li o jednoho z těch dětí asistentka, která už je vyladěná na učitelky.“

22. Jak se Ti působilo v kolektivu s dalším AP?

„Mám s tím velice dobrou zkušenost. Je to jediný člověk, který zažívá stejnou roli a stejné problémy, takže nastavuje zrcadlo a je možné své zkušenosti s někým sdílet, vzájemně se podporovat. A to je jedině dobře.“

23. Pozorovala si nějaké rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Bohužel u souběžné integrace sem neměla v Paculce možnost být, ale byla sem v tomto případě zásadně proti. To bylo hlavně protože holčička neměla mít odklad a měla se posouvat dál. Zažila jsem jednu souběžnou integraci, v první třídě soukromé ZŠ, byla tam holčička s kombinovaným postižením – mozková obrna, centrální zraková vada, epilepsie, pak chlapeček s ADHD, holčička s jazykovým problémem (pravděpodobně dyslexie) a cizinka – holčička z Ukrajiny, teprve rok v ČR. Jedna učitelka a dvě asistentky na třídu. A šlo to. Děti si často pomáhaly vzájemně. My jsme si s asistentkou říkali, co jaké dítě a v jakém předmětu potřebuje a sdíleli jsme si vzájemně pomůcky. A učitelka nám sdělovala, jaký je cíl dané hodiny. Nebyl jediný problém. Riziko je jedině to, že děti s podporou zastíní děti, které vyžadují menší podporu. Ale to je otázka managementu ve třídě a rozdělení rolí, ne vždy je to ale jednoduché.“

24. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší péči, jako úspěšné?

„Ano. Pokroky ve všech oblastech. Jediné, co šlo líp zvládnout je komunikace s rodičem.“

AP (J)

1. Jak dlouho působíš, jako AP?

„Jako asistenta pedagoga pracuji od loňského května (2018) takže to je 11 měsíců.“

2. Jaké je Tvoje odborné vzdělání?

„Mám maturitu mimo obor, sem původně umělecký malíř skla s maturitou a teď mám dodělaný kurz asistenta pedagoga.“

3. Co pro Tebe bylo klíčové při zvolení si profese AP?

„Určitě protože mám ráda děti, pracovala sem s nimi v rámci výtvarných kroužků, to se teda nedá srovnávat s asistencí. Také pracovní doba pro mě byla zajímavou, mám více času po práci.“

4. Na jaký úvazek pracuješ, jako AP?

„Na poloviční úvazek.“

5. Jaké je Tvoje stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání dětí s PAS a mentálním postižením v podmínkách českého školství obecně?

„Pohybuju se ve školství jenom rok, takže spíš si ještě utvářím pohled. Ze svoji podstaty jsem určitě pro, každý si zaslouží stejnou šanci, spíš je důležité vytvořit tomu vhodné podmínky, které zatím nevidím.“

6. Jak dlouho působíš nebo si působila v MŠ Paculova, jako AP?

„Jeden rok.“

7. Jaký typ znevýhodnění má dítě, u kterého si působila, jako AP?

„Poruchu autistického spektra.“

8. Jaká je Tvoje náplň práce? Věnuješ se pouze dítěti s SVP?

„Snažím se pracovat se všemi dětmi ve třídě, ale chlapec je na mě docela vázaný, takže se to společně s učitelkami snažíme odbourávat. Takže když to vezmu celkově, dopomáhám při činnostech s dětmi, jejich dohledu, ale nejvíce se věnuji chlapci. To také pro jeho časté výpady vůči dětem i učitelům.“

9. Vnímáš nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Děti se musí občas přizpůsobovat, což není do budoucna na škodu, měli bychom být flexibilní společnosti. Někdy to ale přeroste v naprostý narušení celé činnosti, což není úplně pozitivní.“

10. Jak vnímáš vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Třída se hodně snaží chlapce vtahovat do dění, ale někdy vzhledem k jeho častým výpadům vůči dětem u nich pozoruji často strach z dítěte a vyhýbání se mu.“

11. Jak bys si zhodnotila přístup k tvojí roli v MŠ ze strany ostatních pedagogů?

„Myslím, že spolupráce je dobrá. Vždycky se najdou učitelé, kteří tomu věří a udělají maximum a učitelé, kteří v tom vidí problém. Jsme lidi a každý má jiný názor.“

12. Jak vnímáš profesní vztah mezi Tebou a pedagogem?

„V mojí třídě je to v pohodě. Kolegyně jsou super, nadšenci pro svou práci a vtáhly mě do procesu společného vzdělávání naprosto bezprostředně.“

13. Jak by si zhodnotila spolupráci na třídě mezi Vámi a kmenovým pedagogem?

„No to už sem řekla, jako bezproblémovou a funkční. Na všem se dohodneme, ale myslím si, že je to tím, že kmenové učitelky jsou velkými zastánkyněmi inkluze, jako takové. Nechávací mě všechno vyzkoušet bez toho, aniž bych cítila nějaké obavy z jejich strany. Já se naopak nebojím jako stále nováček zeptat se a ony se nebojí mě poopravit.“

14. Vyhovoval Ti přístup ze strany pedagogů v kmenové třídě vůči začleňovanému dítěti?

„Zpočátku jsem byla jen „tichý“ pozorovatel. O tomto druhu práce jsem nic moc nevěděla a měla jsem za to, že učitelky ho znají lépe než já, a tak jsem si nechávala radit, jak se k němu chovat, co s ním dělat. Taky jsem nechtěla moc zasahovat do jejich práce, přeci jen byla jsem pouze asistentka, která nic neví. Postupem času, zhruba za měsíc, jsem si někdy říkala, že křičet na dítě nebo si ho vůbec nevšímat není úplně ono, ale stejně jsem se moc nezpírala jejich „výchovným metodám“. Znali ho dýl a v podstatě si s ním vždycky nějak poradili. V době, kdy jsem nastoupila do této pozice už bylo dítě celkem srovnané a nijak zvlášť nevybočovalo. V novém školním roce, má dítě jiné paní učitelky a už od začátku s ním nebyli nijak velké problémy, tak jsme se mohli s učitelkami více poznat a domlouvat, jak postupovat při občasných „záchvatech“, které dítě mělo kolem Vánoc a pak po novém roce.“

15. Jak vnímáš svou roli asistenta pedagoga v této MŠ? Vnímáš v ní přínos pro dítě či naopak nějaká rizika?

„Myslím, že je pro učitelky i děti dobré, když je ve školce někdo, kdo je učitelka, ale přitom děti vnímají, že to učitelka není – a to je právě asistent pedagoga. Pro dítě, kvůli kterému jsem na třídě, pro něj to přínos určitě je. Jen je někdy těžké, kdy už zneužívá toho, že ostatní děti vědí, že tam je kvůli němu a kdy opravdu potřebuje pomoc. V každém případě, dítě, které asistenta potřebuje, je v podstatě klidnější, když se má na koho obrátit. Pak už je na asistentovi, jak se s dítětem pozná a jak posoudí, kdy je třeba ho nechat, ať si problém vyřeší a kdy je třeba mu“ přispěchat na pomoc“ Rizika? Možná to, že je třeba se naučit, nepřipouštět si příliš dítě k tělu, což je někdy těžké“

16. Jsou podle Tebe aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„No to určitě ne, já stále po roce asistence u dítěte s PAS mám citelné mezery ve vědomostech o tomto handicapu. Musím se neustále dotazovat učitelek, a tak by to být nemělo.“

17. Je podle Tvého názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Jo většími nároky na vzdělání asistentů a na to naváže adekvátní finanční ohodnocení. To ale není v moci nás „řadových pěšáků“, ale spíše zákonodárců.“

18. Jeví se Ti podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání v MŠ Paculova, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů

„Dle mého názoru ano. Pedagogický sbor (ve třídě, kde jsem umístěna) se snaží využívat veškeré pomůcky, které má a cíleně děti zkouší. Vždycky by mohlo být pomůcek více, ale myslím, že jich máme dost. Jak by to bylo u jiných učitelek v jiné třídě nevím. Dále kvalifikace AP, kurz AP není dle mého názoru dostačující. Člověk, který vzdělání v tomto směru nemá, ani nerozumí tomu, co ho na kurzu učí. V praxi pak záleží na tom, s jakým pedagogem se setká a jak moc odborných věcí se po něm žádá. Častokrát ani nemůže rozumět diagnózám, které mají děti, u kterých má asistovat, pokud takové dítě nemá doma či nežije v jeho okolí. Taky úvazky nejsou dostatečné, poloviční úvazek není dostačující zvláště pak, pokud dítě tráví ve

školce více času než 4 hodiny. A s tím souvisí finanční podmínky. Poloviční úvazek není moc placený. Asistent s tím musí počítat a pokud potřebuje práci na plný úvazek není to pro něj vhodné a častokrát to může být jen dočasné zaměstnání, což je nevýhoda v tom, že zkušenosti, které již získal už dál nezúročí.“

19. Jeví se Ti přístup vedení, jako funkční pro společné vzdělávání?

„Ale jo, vedení do toho dává maximum a většinou se to vrací, takže spolupráce funguje.“

20. Vnímáš posun v oblasti inkluzivního vzdělávání v tomto zařízení?

„Nemůžu to úplně posoudit, jelikož tu dělám teprve rok. Ale když posoudím působení u jiných kmenových učitelek, je zde rozdíl. Hlavně u učitelek s odbornějším vzděláním je znát jiný kvalitnější přístup a také předchozí zkušenost s integrací.“

21. Jak vnímáš dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Dvě souběžné integrace jen zažila pouze dva měsíce a všímala sem si, že díky rozdílnosti svých potřeb často naráželi na frustraci a ataky jeden druhého. Problémem bylo, že jejich možnosti nebyly ani po fyzické stránce vyrovnané, takže chlapec, u kterého sem asistovala ohrožoval holčičku mnohem víc.“

22. Jak se Ti působilo v kolektivu s dalším AP?

„Jak jsem již říkala, byla jsem tu nová a nezkušená v tomto oboru. Myslím, že druhý AP byl stejně tak nezkušený jako já a o pedagogice a jak osobně pomoci dítěti, aby se vzdělávalo neměl ani potuchy. Takže nějaké předávání zkušeností moc reálné nebylo, ale bylo fajn mít oporu v někom, kdo je ve stejné pozici.“

23. Pozorovala si nějaké rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Jak už sem řekla, hlavně v oblasti bezpečnosti dětí, ale také v narušování činností.“

24. Jeví se Ti společné vzdělávání u dítěte ve Vaší péči, jako úspěšné?

„V současné době dítě, u kterého asistuji má hysterické výjevy, křičí, vyhrožuje dětem i učitelkám slovně i gesty, a to si myslím, že některé děti už začínají být neklidné a možná se i

trošku bojí. Častokrát na dítě reagují a myslí to dobře, ale záporné emoce dítěte je odrazují od dalšího kontaktu. Myslím si, že je to tím, že dítě se ve školce nudí vzhledem k jeho vědomostem. Baží po nových informacích, které zde nemůže pro uspokojení jeho potřeb dostat. Odklad povinné školní docházky byla podle mě chyba a pro dítě to znamená frustraci a nejistotu.“

AP (K)

1. Jak dlouho působíš, jako AP?

„Jako asistentka pracuji tři roky.“

2. Jaké je Vaše odborné vzdělání?

„Mám maturitu mimo obor, poté jsem studovala dva roky vyšší odbornou, ale tu jsem nedokončila, takže v odborném vzdělání disponuju jenom kurze pro AP.“

3. Co pro Tebe bylo klíčové při zvolení si profese AP?

„Chtěla sem se věnovat dětem, bohužel školu sem nedokončila a tohle pro m byla asi nejjednodušší náhradní varianta.“

4. Na jaký úvazek pracuješ, jako AP?

„Mám to štěstí, že sem vždycky jako asistent pracovala na celý úvazek. V Paculce konkrétně sem byla k holčičce s komplikovanější diagnózou, která ovšem chodila do školky celodenně tudíž sem s ní byla od 8 do 15.“

5. Jaké je Tvoje stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání dětí s PAS a mentálním postižením v podmínkách českého školství obecně?

„Pro inkluzi ve školkách sem, ovšem s jasně stanovenými pravidly.“

6. Jak dlouho si působila nebo působíte v MŠ Paculova, jako AP?

„V týhle školce jsem pracovala jeden školní rok, na celý úvazek.“

7. Jaký typ znevýhodnění má dítě, u kterého si působila, jako AP?

„Pracovala jsem jako asistent pedagoga u holčičky s kvadruplegickou formou dětské mozkové obrny a ADHD, což bych vytyčila jako hlavní diagnózu, na kterou se nabalovali diagnózy přidružené.“

8. Jaká je Tvoje náplň práce? Věnujete se pouze dítěti s SVP?

„Holčička byla na vozíku a práce spočívala k vedení samostatnosti a předškolní přípravě, tedy procvičování grafomotoriky, rozvoj v oblasti jazykových dovedností a celkového vývoje. Dále pak v hrubý motorika, celkové pohyblivosti, jako bylo zdolávání schodů, ve zrakovém zrakové vnímání, což obnášelo procvičování formou her, jako jsou puzzle, pexeso. V neposlední řadě dohled v sebeobsluze a kontrola hygienických návyků. Jelikož dítě potřebovalo opravdu zvýšenou individuální péči, práci s ostatními dětmi v kolektivu jsem plnila pouze ve zbylém čase a jako doplňkovou. V případě, že dítě chybělo snažila jsem se učitelkám ve třídách, kde jsem byla potřeba, co nejvíc vypomocet, nejčastěji u nejmladších dětí ve školce, tedy mezi 2,5 – 3 roky.“

9. Vnímáš nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Z mých zkušeností musím říct, že dopady na ostatní děti v kolektivu jsou vesměs pozitivní.“

10. Jak vnímáš vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíš vůči integrovanému dítěti?

„Jak sem řekla v té otázce před tím. Většina dětí začleňovaný dítě přijaly, jako plnohodnotný člena kolektivu

11. Jak by si zhodnotila přístup k Tvoji roli v MŠ ze strany ostatních pedagogů?

„Myslím si, že vždycky se v pedagogickém sboru najde někdo, kdo bude trochu vybočovat a mít jiný názor na integraci. Většinou se bude jednat o již zmíněnou starší generaci, která za to prostě nemůže – pracovala celý život podle nějakého vzorce a teď se to najednou změnilo. Změnila se doba, přístup k dětem i jejich výchova. Ale ve směs ANO, vnímám spolupráci s pedagogickým sborem jako funkční a snaživou.

12. Jak vnímáš profesní vztah mezi Tebou a pedagogem?

„Na relativně dobré úrovni, záleží, jak s kterým. Ale v celku se mi v této školce působilo asi nejlépe.“

13. Jak bys si zhodnotila spolupráci na třídě mezi Tebou a kmenovým pedagogem?

„Naráželi jsme s podobně věkově starou učitelkou, ale to si myslím, že bylo především, že jsme si k sobě obě více dovolili, protože mez námi nebyl žádný věkový rozdíl. Na jádro věci jsme měli stejný pohled, i když je pravda, že ona integraci „žrala“ až moc jestli to tak můžu říct. Druhou učitelku zase nezajímaly nějak valně pokroky zařazovaného dítěte, takže jsme dlouho bloudili, ale vesměs když bylo potřeba, zapojili se všichni.“

14. Vyhovoval Ti přístup ze strany pedagogů v kmenové třídě vůči začleňovanému dítěti?

„Přístup ze strany pedagogů vůči začleněnému dítěti mi velice vyhovoval. Ve směr jsme se s kolegyněmi shodly na všem, byť každý pedagog má na integraci jiný názor a nemusel ji tak úplně přijmout, tak nakonec měly všechny k dítěti přístup pozitivní.“

15. Jak vnímáš svou roli asistenta pedagoga v této MŠ? Vnímáte v ní přínos pro dítě či naopak nějaká rizika?

„Považuji se ve třídě za pravou ruku pedagoga. A vnímám ji určitě jako přínos, jak pro pedagoga, který není najednou na velký počet dětí sám a asistent mu může v určitých situacích být nápomocen, tak právě pro integrované dítě, které se potřebuje socializovat a s tím mu pomůže právě asistent. A rizika jsou vždycky nějaká, nemusí si sednout lidsky pedagog s asistentem, vážne komunikace a pedagog bere asistenta spíše jako kontrolu a přítěž pro něj ve třídě, pedagog může mít pocit, že asistenta úkoluje. Anebo si také nemusí rozumět integrované dítě s asistentem a nejsou na tzv. stejné vlně.“

16. Jsou podle Tebe aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Práci ve školství obecně vnímám jako práci „nevděčnou“. Co se kvalifikace asistentů týče musí mít jako minimální vzdělání kurz, od kterého jsem například já čekala více rad do praxe než spousta zbytečné teorie, které jsou v praxi nepoužitelná. Od nedostačené kvalifikace se pak odráží samozřejmě úvazek a finanční podmínky, to samozřejmě není žádná sláva. Pro mladou holku po škole je to asi dostačující, ale pro ženu s rodinou určitě ne.“

17. Je podle Tvého názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Zvýšením zákonných požadavků na kvalifikaci AP a potom pořádně vzdělaného a odborného asistenta náležitě finančně ohodnotit.“

18. Jeví se Ti podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání v MŠ Paculova, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů

„Myslím si, že v tomto zařízení ano. Když bych to brala obecně, určité zlepšení také vidím. Právě co se týče přístupu pedagogického sboru, tak jsou podmínky o hodně lepší než dříve. Pedagogové více věří asistentům a spolupracují s nimi. Na integraci si více zvykli. Na druhou stranu si více zvykli jen mladší pedagogové, starší generace pedagogů to nepřijmou vůbec. Jinak co se týče didaktických pomůcek je to dostačující. Škola má nespočet her, pracovních listů a nápadů na činnosti, jak se věnovat dítěti se specifickými vzdělávacími potřebami.“

19. Jeví se Ti přístup vedení, jako funkční pro společné vzdělávání?

„Ze strany vedení je přístup plně funkční. Paní ředitelka á na prvním místě své zaměstnance, vzdělané děti v téhle školce a jejich komfort při práci.“

20. Vnímáš posun v oblasti inkluzivního vzdělávání v tomto zařízení?

„Ano vnímám. Co se týče pomůcek, učebních materiálů a didaktických materiálů pro výuku dítěte, her i pedagogických postupů.“

21. Jak vnímáš dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Vnímám to velice špatně. Ve třídě s větším počtem dětí je menší možnost se věnovat naplno jednomu dítěti individuálně na 100 %, natož dvěma dětem. Například právě ve speciálních školách je menší počet dětí na třídě, a tudíž má pedagog větší prostor pro individuální práci s dětmi.“

22. Jak se Ti působilo v kolektivu s dalším AP?

„Mít v kolektivu dalšího asistenta pedagoga je pro mě samozřejmě přínos. Je to pro mě skvělá spolupráce, poradit se s někým, co se týče přípravy, cílů, činností, přístupu k samotnému dítěti a pomůcek. Dávat si navzájem inspiraci co se práce asistentů týče.“

23. Pozorovala si nějaké rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Ano pozoruji. Určitě to jsou malé prostory. Běžné školy nejsou tak vybaveny pro tyto děti jako měly speciální školy, které na tyto děti jsou připravené (uklidňující pomůcky, samostatná místnost atd.) a také nevdělanost pedagogů i asistentů. Protože pokud se jedná o těžké postižení je to vlastně najednou stres pro všechny strany. Pedagog neví, jak k dítěti přistupovat, vrstevníci negativně hodnotí „výhody“ dítěte s postižením nebo v horším případě dojde k úplnému nepřinutí dítěte do kolektivu. A také samotné integrované dítě nemusí zvládat celý stres, podobě velkého počtu dětí, hluk ve třídě, zpomalenost u činnostech, a tak se může začít projevovat agresivitou a vztekem.“

24. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší péči, jako úspěšné?

„Myslí si, že ano. Druhá věc je, že předchozí AP tohoto dítěte, který měl odborné vzdělání, rodičům důrazně nedoporučoval odklad povinné školní docházky s tím, že zůstane ve školce, kdyby šla mezi starší děti, rozvoj by byl znatelnější.“

AP (L)

1. Jak dlouho působíte, jako AP?

„Druhým rokem.“

2. Jaké je Vaše odborné vzdělání?

„Mám maturitu na zdravotce a teď kurz asistenta pedagoga.“

3. Co pro Vás bylo klíčové při zvolení si profese AP?

„Mám ráda děti a ráda pomáhám, tak sem si říkala, proč to nezkusit a zatím mě to hodně baví.“

4. Na jaký úvazek pracujete, jako AP?

„Teď už na celý úvazek, ale první rok v Paculce jsem měla poloviční.“

5. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání dětí s PAS a mentálním postižením v podmínkách českého školství obecně?

„Já sem rozhodně pro. To bych nedělala asistenta pedagoga, a hlavně první rok sem asistovala u dítěte s poruchou autistického spektra. Jako špatný je ten počet dětí do kterého se začleňují tyto děti. Takže chtělo by to určitě jiné podmínky a pokud k nim naše školství dojde bude inkluzivní vzdělávání dosažitelné pro většinu dětí s různými handicapami.“

6. Jak dlouho působíte nebo jste působila v MŠ Paculova, jako AP?

„V Paculce sem pracovala jeden školní rok, takže tady sem získala první zkušenosti, který pro mě jsou nedocenitelné.“

7. Jaký typ znevýhodnění má dítě, u kterého jste působila, jako AP?

„Porucha autistického spektra s ADHD.“

8. Jaká je Vaše náplň práce? Věnujete se pouze dítěti s SVP?

„Už od začátku jsem se snažila věnovat i ostatním dětem ve třídě. Taky proto že už od začátku jsem vnímala, že učitelky dítě znají líp a vědí, jak s ním pracovat, takže sem se od nich mohla naučit hodně o individuální práci s dítětem, když sem jim nechávala prostor a věnovala se ostatním dětem. Snažím se svoji práci rozdělovat mezi všechny děti.“

9. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Z mých zkušeností to nemělo žádný valný vliv, děti chlapce znaly už třetí rok a uměly se vypořádávat s jeho specifickými projevy chování.“

10. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„V konkrétním případě v Paculce, se děti chovaly k chlapci velmi pěkně. Během posledního roku školky se ho snažily vtahovat do volných her a začaly ho brát jako plnohodnotného vrstevníka.“

11. Jak byste zhodnotila přístup k Vaší roli v MŠ ze strany ostatních pedagogů?

„Přístup ze strany hlavně mých kolegyně na třídě, kde sem asistovala byl super. Cítila sem, že mě berou jako rovnocenného partnera. To bych ostatně mohla říct i o zbytku kolektivu a ž na dvě učitelky. Jak sem časem zjistila nebylo to vůbec o mě a mé profesi, ale o charakterových vlastnostech těchto učitelek. Ony totiž přistupují ke více zaměstnancům školky, no troufám se říct až s despektem. Mě to rozhodně neodradilo.“

12. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a pedagogem?

„Myslím, že jsem měla štěstí na kmenový učitelky, hodně mě naučily a všechno mě nechaly vyzkoušet, takže tam sem získala přímou zkušenost s prací. Profesní vztah byl tedy nastartován skvěle.“

13. Jak byste zhodnotila spolupráci na třídě mezi Vámi a kmenovým pedagogem?

„Jak sem řekla předtím, rozhodně skvěle!!! K tomu nemám víc, co říct. Fungovaly jsme všechny tři jako partneři, a to bylo pro spolupráci a působení na děti to nejdůležitější. Děti z nás cítily pohodu, takže i ony byly dobře naladěné.“

14. Vyhovoval Vám přístup ze strany pedagogů v kmenové třídě vůči začleňovanému dítěti?

„Naprosto! Své práci rozuměly a dítěti jejich přístup vyhovoval.“

15. Jak vnímáte svou roli asistenta pedagoga v této MŠ? Vnímáte v ní přínos pro dítě či naopak nějaká rizika?

„Především vnímám přínos pro dítě. Má šanci za dopomoci zvládnout běžný kolektiv.“ Rizika nevnímám vesměs žádná, možná mou malou zkušenost s dětmi s PAS, lepší by bylo, kdybych o práci s dětmi s touto poruchou měla hloubkové znalosti. Někdy se stalo, že jsem si nevěděla rady a učitelky vzhledem k jejich zkušenostem si s výpady chlapce uměly lépe poradit.“

16. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Nejsou, s tím souvisí, to, co sem už říkala v předchozí otázce. Pro práci s takto handicapovanými dětmi je nutnej odbornější pohled na věc, nestačí všeobecný kurz. Měl by být určitě intenzivnější. Jako negativní dál vnímám nejasnou legislativu, zkrácený úvazek a špatné finanční ohodnocení.“

17. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Určitě jo, intenzivnější výuka v kurzech doplněná blokovou praxí.“

18. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání v MŠ Paculova, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů

„S většinou kolegů jsem byla spokojená. Materiální zabezpečení bylo zajímavé a plně dostačující. Horší to bylo s organizací, a to hlavně skrz počty dětí ve třídách. 28 dětí je podle mě mnoho i na zdravé děti, natož na ty se specifickými vzdělávacími potřebami.“

19. Jeví se vám přístup vedení, jako funkční pro společné vzdělávání?

„Naprosto. Vedení je otevřené a vstřícné, takže jo po všech stránkách šlo o fungující spolupráci na patřičné úrovni.“

20. Vnímáte posun v oblasti inkluzivního vzdělávání v tomto zařízení?

„Nijak zvlášť, ale bude to především tím, že sem v téhle školce pracoval jenom jeden školní rok. Ale je znát, že tady mají se společným vzděláváním dostatečnou zkušenost, aby mohla být přínosem.“

21. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Záleží na individuálních potřebách dětí. Z toho, co sem viděla ve vedlejší třídě, kde probíhala souběžná integrace, někdy je velmi náročné souběžně pracovat, konkrétně zde šlo o PAS a středně těžké mentální postižení. „

22. Jak se Vám působilo v kolektivu s dalším AP?

„Bylo fajn sdílet své zkušenosti, pomáhat si v situacích, kdy si nevíte rady a nebát se zeptat, protože s ostatními asistenty jste prostě jeden tým. Bylo to rozhodně vítané a prospěšné.“

23. Pozorovala jste nějaké rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„Jo, jak sem řekla nevhodnost dvou odlišným postiženích, které se společně vzdělávaly velmi těžko. Hlavně kvůli její specifickým rysům chování a častým agresivním výpadům.“

24. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší péči, jako úspěšné?

„V rámci možností jo. Samozřejmě každý další rok praxe navíc s sebou přináší větší úspěšnost. Také možnost dalšího vzdělávání je velmi přínosná pro celkovou úspěšnost inkluze.“

AP (D)

1. Jak dlouho působíte, jako AP?

„Jako asistent pedagoga jsem působila jeden rok, momentálně jsem na půl úvazku učitelka v MŠ a na další půlku školní asistent.“

2. Jaké je Vaše odborné vzdělání?

„Maturitu mám mimo obor. Mám půlroční kurz pro asistenty pedagoga na Vyšší odborné škole Jabok. Protože mi přišlo, že vzdělání je nedostatečné ke kvalitnímu naplňování mojí práce, rozhodla jsem se přihlásit na další studium. Teď jsem studentem druhého ročníku Vyšší odborné školy Evropská, v oboru předškolní a mimoškolní pedagogiky. V návaznosti na to mi byl po roční asistenci u dítěte s PAS nabídnut poloviční úvazek učitelky a zároveň úvazek školního asistenta, který vychází ze šablon Evropské Unie.“

3. Co pro Vás bylo klíčové při zvolení si profese AP?

„K tomuhle oboru mě přivedla kamarádka a moje máma. Máma dělá vychovatelku na základní škole už pře 20 let. Zajímala jsem se teda o tuhle práci a potom, co mi kamarádka nabídla, že tady ve školce j místo asistenta k chlapci s Aspergerovým syndromem, rozhodla jsem si to vyzkoušet. A už jsem u toho i zůstala.“

4. Na jaký úvazek pracujete, jako AP?

„Začala jsem pracovat na poloviční úvazek jako asistent pedagoga a jak už jsem zmínila po prvním roce a začátku mého dalšího studia mi naše ředitelka nabídla pozici učitelky na tři dny v týdnu, doplněnou druhou půlkou úvazku školním asistentem, kterým už jsem druhým rokem.“

5. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání dětí s PAS a mentálním postižením v podmínkách českého školství obecně?

„Jak u kterých například u dětí s PAS v tom nevidím moc přínos, spíše naopak. Nejsou na to podmínky a ani dostatečně vzdělání asistenti. U dětí s lehčím typem mentálního postižení v tom přínos vidí i z důvodu vlastní zkušenosti s holčičkou DMO, kombinovanou s dysfázií a ADHD, kterou pobyt v naší školce posunul v jejím vývoji dál.“

6. Jak dlouho jste působila(působíte) v MŠ Paculova, jako AP?

„Jako asistent tu pracuju 3 roky. Jak už sem řekla, rok jako AP ke konkrétnímu dítěti a dva roky jako školní asistent, kdy si snažím ve spolupráci s kmenovými učitelkami, vytypovávat děti, které by mohly být ohrožený školním neúspěchem a dále s nimi pracuju.“

7. Jaký typ znevýhodnění má dítě, u kterého jste působila, jako AP?

„Porucha autistického spektra.“

8. Jaká je Vaše náplň práce? Věnujete se pouze dítěti s SVP?

„Neppracuju a ani sem nepracovala pouze s dítětem s SVP. Jsem převážně k dispozici všem učitelkám ve školce. Pomáhám v jiných třídách s dětmi, který mají specifické rysy chování, bez odborné diagnózy a jejich vzdělávání se jeví náročněji. Momentálně vypomáhám v rámci asistence, jako zvýšený dozor ve třídě, kde jsou problémy se vztahy mezi dětmi.“

9. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

„Vnímám to spíše kladně. Děti se v tomto věku naučí poznávat různé druhy postižení a soužití s ním. U mentálního nebo tělesného postižení jsem se vždy setkala pouze s kladnou odezvou. U dětí s PAS je to náročnější pro obě strany, z důvodu, že dítě potřebuje hlavně svůj klid a prostor.“

10. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Vztah zdravých dětí vůči integrovaným dětem vnímám taky převážně kladně. Samozřejmě je to rozděleno i na více táborů, některé děti pomáhají dítěti s SVP rády, víc se o něj zajímají a snaží se s ním kamarádit, jiné děti se mohou občas dítěte bát a snažit se mu vyhýbat a další jsou zase takový, že si dítěte vůbec nevšímají. Ale více u mě vždy převažovala první možnost, že dítěti dopomáhaly a respektovaly jeho potřeby.“

11. Jak byste zhodnotila přístup k Vaší roli v MŠ ze strany ostatních pedagogů?

„Vzhledem k tomu, že patřím mezi nejmladší členy kolektivu školky, občas pociťuju lehkovážný přístup k mé práci ve školce. Občas mi to přijde celkem nespravedlivé, mám pocit, že svou práci odvádím dobře, ke spokojenosti všech a možná i nad rámec zadaných úkolů. Věkový rozdíl hraje velkou roli i v názorech. Víc si rozumím s mladší generací, což je zcela pochopitelné, ale ztotožním se i s kolegyněmi výrazně staršími. Takže bych to shrnula, tak, že vždy jde hlavně o povahu daného člověka a přístupu k práci s lidmi odlišných názorů. Což také

není takový problém, rozdílnost je úplně normální, jde spíš o funkčnost spolupráci s lidmi s rozdílnými názory. Jednoduše to řeknu tak, jestli mě vůbec chtějí považovat za partnera a respektovat můj názor. Ne ho přijímat, ale pouze a jen respektovat.“

12. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a pedagogem?

„Za svoji praxi jsem se setkala s více kmenovými pedagogy, začínala jsem vlastně dvou učitelek, kde bych

13. Jak byste hodnotila spolupráci na třídě mezi Vámi a kmenovým pedagogem?

„Za svoji praxi jsem se setkala s více kmenovými pedagogy, začínala jsem vlastně dvou učitelek, kde bych hodnotila spolupráci velmi dobře, protože se mi snažili ve všem pomáhat, jak se k dítěti s PAS chovat a vůbec s ním pracovat, což bylo super, protože jsem byla začínající asistent a bylo fajn mít od nich nějakou tu inspiraci a zpětnou vazbu. Potom dalším orkem sem byla na třídě s učitelkou, se kterou nyní působím na společné třídě, zároveň jako kmenový pedagog. Tam jsme se občas rozcházeli v odlišných názorech, co se týče integrace dětí, takže to bylo občas takový obtížnější. Problém nastal třeba když jsem se fakt míjeli hodně v názorech, co se týče k tomu, jak se k danému dítěti chovat. Moje kolegyně není zastáncem inkluzivního vzdělávání naopak bych řekla, že je velký odpůrce. Myslím si, že v těch názorech se lišíme až doteď, i když spolu působíme jako kmenový pedagogové v jedné třídě, kde sice momentálně nemáme děti s SVP, pouze chlapečka s vývojovou dysfázií a prostě, co se týče i spolupráce s dětma dost se míjíme. Sekla bych, že asi i já na to kladu větší důraz, snažit se fakt tady těm dětem vyjít vstříc a snažit se jim pomoc, zatímco mi přijde, že kolegyně se od tady toho spíše distancuje.“

14. Vyhovoval Vám přístup ze strany pedagogů v kmenové třídě vůči začleňovanému dítěti?

„Určitě, když jsem byla ten první rok u chlapečka s Aspergerovým syndromem, tak učitelky měly spoustu pomůcek, samy si vyhledávaly si spoustu těch věcí, jako jsou pracovní listy, metodiky, jak na práci s tím dítětem. Co se týče i přístupu k dítěti, tak to bylo supr. Tam se cítila, že se vážně snaží dítěti v jeho SVP vyhovět, snaží se na ně klást, co největší důraz při práci s ním. Pak sem byla u dítěte s DMO, dysfázií, ADHD z toho vyplývalo značnější mentální postižení. Tam teda bylo hlavně potřeba, co se týkalo všeho, sebeobsluhy, začleňování mezi

děti. Neuměla se pořádně dorozumět, vývojově na to byla zhruba o tři roky pozadu. Řekla bych, že největší problém nastal přesně když se potřebovala s dětmi dorozumět, dám příklad, když jsme hráli pohybovou hru, kde byla trochu odstrkovaná ani se jí to nelíbilo. Vztah jako takový ze strany kmenového pedagoga jsem nevnímala, ze strany mé nynější kolegyně určitě ne. Holčička určitě nemohla vycítit, že by k ní učitelka chovala odpor...ale je pravda, že občas dávala najevo svůj názor, že takhle handicapované dítě tu nemá, co dělat. A bylo to občas znát i na výuce, někdy.“

15. Jak vnímáte svou roli asistenta pedagoga v MŠ (Paculova)? Vnímáte v ní přínos pro dítě či naopak nějaká rizika?

„Tak přínos bych asi vnímala, každý to dítě, co má SVP, tak každá ruka navíc je dobrá. Teďka asi aktuálně vnímám riziko, v tom, že na děti s SVP nebo děti vytypovaných, jako ohrožené školním neúspěchem nemám tolik času. Že vlastně jsem vysílaná do hodně tříd, k velkému počtu dětí a určitě nevěnuju se tolik jednomu dítěti, tak jak bych chtěla. Například třeba ve třídě, kde je integrováno dítě s PAS, tak asi tam bych to vnímala, že bych se mu chtěla věnovat víc než mi ostatní pracovní povinnosti umožní. Dál vidím riziko v kvalifikaci. Já osobně kdybych nezačala studovat tu vyšší odbornou školu, tak jenom s kurzem pedagoga bych určitě na tom nebyla o tolik líp. Teď si myslí, že už do toho dost vidím, zjišťuju si sama nějaký věci a myslím, že mi to dalo rozhodně víc. Myslím si, že kurz pro AP z člověk a neudělá dobrýho asistenta.“

16. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„Ne. Myslím si, že to, co se požaduje tak je naprosto minimální. To, co se vlastně požaduje je, že stačí kurz AP abyste dělala s MP dítětem, což mi přijde, jako hodně málo, protože nevíš do čeho jdeš, jak se k tomu dítěti chovat. Já sem se třeba naučila od kvalifikované asistentky v oboru speciální pedagogiky, která u nás působila i chvaty, jak vzít dítě a dát ho na vozejk, což považuju za důležitý, kort, když se jedná o dítě s kvadruplegickou formou DMO. Člověk nechce zranit sebe a už vůbec ne ublížit tomu dítěti, takže si myslím, že určitě by se v kurzech měly učit takovýhle věci. Myslím si, že by se tam měli zařadit i třeba zdravotnickej kurz, kterej je taky velmi důležitý. Podle mě by bylo asi ideální vědět předem ke komu chci jít, respektive jakýmu tyu postižení se chci věnovat a podle toho si zvolit kurz. Že by měly bejt kurzy na zrakový, tělesný, mentální, sluchový, řečový postižení a poruchy PAS a potom si můžeme

doplňovat kvalifikaci o další kurzy postupně, ovšem ne za takový peníze jako je to aktuálně u všobecného kurzu pro AP. Zkrátka věnovat se tomu delší dobu, systematicky a hlavně do hloubky.“

17. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Tak určitě by se dala zkvalitnit, podle mě by měl být kurz pro asistenty delší, a hlavně víc proracovanéj. Já si myslím, že je to momentálně vlastně o tom jen se naučit základy a vůbec se nepouštět do nějakých jako podrobností, učí se prostě základní věci o typech postižení, prostě o zrakovém, tělesným, mentálním, jakýmkoliv, ale nikdo to nikdy nevidí v praxi. Bylo by lepší, kdyby tam byla i praxe, aby ty lidi byli posílání do SPC, SRN, aby se o tom víc mluvilo.“

18. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání v MŠ Paculova, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a postojů pedagogů

„Tak já si myslím, že podmínky týhle školky, co se týče vybavenosti didaktických podmínek, tak bych řekla, že jsou asi v dobrý míře, jako úplně dokonalý to není, ale myslím si, že vedení se jako snaží fakt tady ty věci hodně dokupovat, zjišťovat, co je vhodné. Na ty typy a stupně SVP co tady máme my je to dostačující. Organizace dostačující není, v počtech dětí je při zařízení dítěte s SVP výjimka o jedno dítě snížený počet. Myslím si, že mít jedno dítě, který vydá za tři a kompenzovat to, tak, že o jedno zdravé dítě počet snížím není řešení, což ale asi není v silách vedení. Ve spolupráci kolektivu v integraci, když to vezmu zevrubně, tak asi ve finále je dobrá. Myslím si, ale že je to zásluha vedení, protože kdyby na tom tolik nelpělo vedení školy, tak by se ty lidi asi tolik neheclí. Prostě to tak musej udelat a kdyby tu seděl v čele někdo, kdo by tomu nefandil, tak to zdaleka nebude mít takovýhle v celkovém měřítku dobrý průběh jako teď. Prostě si myslím že akt záleží na tom, kdo tu školu řídí a jekej on má k inkluzi postoj.“

19. Jeví se vám přístup vedení, jako funkční pro společné vzdělávání?

„Určitě, přístup vedení se mi zdá hodně dobrý nemůžu říct nic špatného k tomu. Snaží se vyjít vstříc, zajišťovat nám, co nejlepší podmínky v rámci jeho kompetenci. Nedělá rozdíly a jsme pro něj na prvním místě, a to všichni do jednoho.“

20. Vnímáte posun v oblasti inkluzivního vzdělávání v tomto zařízení?

„Rozhodně posun vidím, zejména v integraci dítěte s DMO, kterou už sem několikrát zmiňovala. Ze začátku to bylo právě hlavně zásluhou prvního asistenta, který u ní působil, ten byl hodně dobrej, vlastně výbornej. Ale další školní rok po výměně AP si myslím, že to byla práce všech nejen kmenových učitelek, ale všech zaměstnanců. Snažili se nám vypomáhat i provozní zaměstnanci, což bylo v pohledu na inkluzivní vzdělávání tady u nás, největší posun. Zde bych viděla opravdu kvalitní práci a kooperaci, která se odrazila pozitivně právě na dítěti. Myslím si, že se s tím pomalu sžívají a učí pracovat všichni za tu dobu, co tu působím. I ty lidi, který k tomu nemají kladný přístup tak si myslím, že už se s tím sžili a smířili a naučili se s tím i pracovat.

21. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

„Ty vnímám asi jako hodně náročný. Jsou tam přeci jenom dvě děti, který potřebujou větší ten dohled, větší individuální přístup. Najednou se tam setkají i dva AP, což vždy nemusí dělat dobrotu. V našem případě, co já sem zažila, tak to prostě nebylo úplně ideální, měli jsme na to všichni odlišný názory, možná by to asi bylo jiný, kdybysme měli jinýho toho asistenta. Ale s asistentkou, co jsme měli my, tak prostě nedbala těch rad, co jsme ji mohli dát, nedbala toho, s čím jsme ji chtěli pomoci a nasměrovat, kam to dítě vést, přece jenom sem ho znali již rok. Prostě si to nevím, jak to říct přišla odsedět? A co vím, i od ostatních pedagogů, když tahle asistentka šla do jiných tříd, v případě, že dítě s SVP chybělo, nejedná se jen o můj subjektivní dojem, byl to pohled většiny z nás. Ale když se vrátím k jádru samotné otázky dvou souběžných integrací, tak je to složité. My jsme měli dva druhy různého postižení, dítě s již zmiňovaným DMO a přidruženými diagnózami a dítě s PAS, což si myslím, že je docela rozdílný. Navrch oba byli i povahově jiný, uměli být agresivní. Takže někdy to bylo těžký, dítě s PAS si vybíralo slabší jedince, na které si vybíjel svoji frustraci a nelibost a nejvíc právě dítěti druhém s SVP ve třídě. Nefungovalo to. Je to těžký dvě takhle rozdílně handicapované děti. Asi by to šlo, ale museli by se vybrat dvě děti, které by šli vzhledem ke svým handicapům vzdělávat společně, tak aby jim to něco přineslo a neohrožovali se. Třeba mentální postižení s fyzickým by bylo ideální podle mě.

22. Jak se Vám působilo v kolektivu s dalším AP?

„Asi jak s kterýma, je to přesně zase člověk od člověka. Zažila jsem, když sem nastoupila asistentku, která byla, jak už sem říkala skvělá a s tou se mi pracovalo dobře, hodně sem se od ní naučila. Myslím, že všichni tady si myslím, že to byla nejlepší asistentka, co mohla vůbec být, hlavně protože měla vysokou kvalifikovanost, bakaláře ve speciální pedagogiku a dokončovala magisterský studium psychologie, což bylo si hlavně o tom. Potom sem setkala s asistenty, kteří vlastně neměli cit pro tu práci ani zapálení, co by pro tu práci bylo potřeba. Sami nepřičítali své roli tu důležitost, jakou má. Potom se mi s nimi spolupracovalo hůř. S asistentem, který je tu nyní se mnou v kolektivu, tak bych řekla, že máme tak nějak podobný názory a pracuje se nám spolu dobře.“

23. Pozorovala jste nějaké rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

„No tak jak sem říkala, tak první riziko bych viděla u té holčička s DMO, že vlastně, třeba přesně když jsme hráli nějaké kolektivní hry, byla odstrkována, ona sama už to pak ani nechtěla s náma hrát, takže dělal individuální činnosti u stolečku. Prostě už se vyhýbala společným aktivitám. Oproti tomu u chlapce s PAS, ten vůbec nevydržel v komunitních kruzích. A podle mě právě tímhle jsou občas i ty ostatní děti zasáhnuty, že výjimky, které měl na ně mohly působit nespravedlivě. Ale zase to byl jen prvopočátek, než se sžili v té třídě, když se to dětem pořádně vysvětlí a dá se ji čas to zpracovat, tak to akceptují. Rizika, co bych dále viděla, když se sejdou dva pedagogové, jako tomu bylo u nás v kmenové třídě kde ty souběžné integrace probíhaly, tak je riziko, když jeden je toho integrování hodně zapálený a druhý je naopak proti tomu. Toho druhého to může odradit protože, když na to není návaznost, tak se to může jevit jako k ničemu.“

24. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší péči, jako úspěšné?

„No, tak já bych řekl, že asi jo. Jeví se mi to jako úspěšné, máme k tomu v rámci možností podmínky, můžeme se chodit alespoň teoreticky dovzdělávat do různých seminářů. Takže bych řekla asi nějakým způsobem to úspěšný j nebo alespoň mě se zdá, že se nám integrace v celku daří.“

Příloha č. 5: Ukázka otevřeného kódování

Pedagog (C)

1. Jak dlouho působíte, jako učitelka v MŠ?

„Jako učitelka v mateřské škole působím pátým rokem.“

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v oboru?

„Momentálně je moje nejvyšší dosažené vzdělání v oboru středoškolské, konkrétně jsem vystudovala střední odbornou školu pedagogickou. Dálkově studuji třetí rokem na Univerzitě Karlově Speciální pedagogiku.“

3. Jaké je Vaše stanovisko vůči inkluzivnímu vzdělávání v podmínkách českého školství obecně?

„**Pro zařazování dětí s SVP jsem na sto procent¹**, s čímž souviselo volba mého dalšího studia. Ovšem v aktuální podmínkách našeho školství je proces inkluzivního vzdělávání dle mého názoru nedotažený. **Organizační podmínky pro jeho uskutečňování nejsou adekvátní²**, jak pro dítě s SVP, tak pro ostatní děti v kolektivu i samotné pedagogy. **Při počtu 28 dětí na třídě, kdy má třídy, do které je takové dítě integrováno snížený počet na 27 dětí je uskutečňování společného vzdělání, tak aby bylo kvalitní a neslo ovoce, takřka nemožné.³ Ohrožené je pak vzdělávání nejen dítěte s SVP, ale edukace kolektivu, jako taková.** ⁴Dalším faktorem jsou nízké kvalifikační nároky na asistenty pedagoga, protože proto **aby byla asistentce užitečná dle mého názoru nestačí pouze kurz pro asistenty pedagoga, nicméně je třeba hlubší znalost problematiky⁵**. S čímž souvisí nízké úvazky asistentů pedagoga od čehož se odráží jeho finanční ohodnocení. V předškolním vzdělávání chybí personální zajištění ve formě speciálního pedagoga, který by stačil, byť třeba na půl úvazku, ale byl by k dispozici pedagogickým pracovníkům, kteří mnohdy nemají zkušenosti a znalosti pro práci s dítětem s SVP, což samo o sobě může mít ve výsledku kontraproduktivní vliv a inkluzi.

4. Jaký je aktuální počet dětí ve třídě, kde působíte a ve které je zařazeno dítě s SVP?

¹ Souhlas

² Podmínky a pravidla

³ Počty dětí

⁴ Ohrožení vzdělávání

⁵ Odbornost a znalost problematiky

Aktuální počet dětí ve třídě, kde působím jako kmenová učitelka je 28 dětí, přičemž jedno má diagnostikovanou poruchu autistického spektra a byl mu v rámci podpůrných opatření přiřazen asistent pedagoga.

5. Jak jste přijala třetí osou ve třídě? Pociťujete nějaký vliv narušení na vaší práci?

*„Na počátcích každého fungování asistenta pedagoga v mé třídě, jsem byla na pochybách⁶, ať o z několik a důvodů. Nevěděla jsem, co od konkrétní osoby očekávat, jak moc mi naruší průběh činností a zda si sedneme lidsky, což je podle mých dosavadních zkušeností, jedním ze stěžejních faktorů, pro úspěšné vykročení do společného vzdělávání za pomoci asistenta pedagoga. Vždy šlo především o vzájemné oťukávání a nastavování společných hranic, tedy kde končí asistentovi kompetence a kde začínají mé nebo jak je skloubit. **Většinu asistencí sem přijala bez větších obtíží,**⁷ ale takřka u všech mi chyběla potřebná hlubší znalost práce s dítětem se specifickými vzdělávacími potřebami.“*

6. Jak vnímáte profesní vztah mezi Vámi a AP?

*„Aktuální profesní vztah mezi mnou asistentkou, která se mnou působí na třídě bych zhodnotila kladně. Na většině věcí se domluvíme a ve třídě panuje dobré klima. Jen se mi někdy přičí nutnost asistentku usměrňovat, byť samozřejmě nedirektivním způsobem, ale i tak **nemám pocit, že bych měla být v postavení, někoho korigovat a takřka mu přichytávat náplň práce.**⁸*

7. Jak byste zhodnotila spolupráci mezi Vámi a AP? Jeví se Vám jako funkční?

„Spolupráce se mi hodnotí velmi těžko, jelikož asistentka je velmi introvertní a nechává se řídit, což mě osobně nevyhovuje. S mou přímou kolegyní na třídě, vedeme veškerou edukaci po společné diskuzi o tématu a přípravě na ní. Asistentka má kurz pro asistenty pedagoga a jak sama tvrdí, pro odbornou práci s dětmi to nestačí. Pro práci má zcela jistě cit, ovšem ten samotný pro individuální práci s dítětem s SVP nestačí. Měla by se podílet na tvorbě IVP a PPPL a na této úrovni spolupráce nefunguje téměř vůbec, vzhledem k nízkému povědomí o práci s dětmi s PAS, kterou má diagnostikované dítě, u kterého právě tato asistentka působí.

⁶ Obavy

⁷ Přijetí

⁸ Samostatnost

Určitě je pro mě **přínosem mít ve třídě ruce navíc, nicméně⁹** z odborného hlediska je spolupráce nulová.“

8. Vnímáte nějaký přínos AP v podmínkách této MŠ? Pokud ano, pro koho je asistence nejvíce přínosná?

„Jak už jsem zmínila jako **přínos vnímám ruce navíc pro učitelku ve třídě¹⁰**, nicméně nenaleznu u asistenta, jak bych od této role očekávala odbornou radu. Já osobně studuji speciální pedagogiku, tudíž už jistý odbornější vhled mám, ovšem mám spoustu kolegyní, které mají s problematikou práce dětí s PAS či mentálním postižením nulové vědomosti, tudíž se dá očekávat, že pomoc při nahlížení na práci s dítětem hledají v asistentovi, což není vzhledem k nízké kvalifikaci možné. Takž nějaký přínos ji vidím, v tom, že dá dítěte s SVP už onu samotnou možnost být součástí kolektivu zdravých. Přínos vidím i pro rodiče těchto dětí a zdravé děti. Ovšem chybí zde kvalitní kooperace s učitelem, která není možná z hlediska vzdělání asistentů, za což samozřejmě oni samy nemohou.

9. Vnímáte i nějaká rizika asistence?

„**Nevětší riziko je pro mě určitě neodborné působení,¹¹** hlavně myslím u dětí, které mají nějakou formu poruchy autistického spektra a mentálního handicapu. Vlastně to v tom bych asi viděla jediné riziko asistence, jako takové. Mě osobně nepřijde nic rizikovější, jako neznalost způsobů práce s mentálně handicapovanými dětmi. Pak se můžeme bavit o osobnostních předpokladech každého konkrétního asistence a nejen asistenta, ale i učitelů. To už je pak otázka celkového pojetí a přístupu k práci.“

10. Jsou podle Vás aktuální kvalifikační požadavky na AP pro práci s dětmi s SVP, konkrétně pro práci s dětmi s PAS a mentálním postižením?

„V žádném případě. Za dobu, kdy naše školka integruje děti se SVP, a to především PAS a mentálním postižením, jsem spolupracoval pouze s jednou opravdu kvalifikovanou asistentkou, která měla bakalářské vzdělání v oboru speciální pedagogiky, a právě v tomto případě se jednalo opravdu u kvalifikovanou osobu na pravém místě. Aktuální zákonné požadavky na asistenty pedagoga jsou naprosto nedostačující. Když to vezmu z pohledu na aktuální asistentku k dítěti s PAS, je hodně snaživá a ráda si nechá poradit, bohužel někdy až

⁹ Síla navíc

¹⁰ Přínosy asistence

¹¹ Rizika asistence

moc spoléhá právě na radu mou nebo mé kolegyně, což by asi mělo být i naopak. Kvalifikační podmínky takto nastavené úzce souvisí s pracovními úvazky, které jsou ruku v ruce s finančním ohodnocením.¹² Za svou praxi jsem zažila integrace dětí i tu aktuální, kdy děti i s vážnějším handicapem trávily ve školce celý den a asistent pedagoga byl vypsán pouze na poloviční úvazek, což j při podpoře pedagogické práce naprosto nedostačující, zvláště když vezmu v potaz, že u jedno z těchto dětí se jednalo o pátý stupeň podpůrných opatření. Co se týče platů asistentů pedagoga je na pováženou fakt, že žádný plně kvalifikovaný asistent s odborným vzděláním nebude pracovat dle mého za toto finanční ohodnocení.“

11. Je podle Vašeho názoru možné asistenci nějak zkvalitnit?

„Jak jsem zmínila v předchozích otázkách, je důležité zvýšit úroveň požadovaného vzdělání na asistenty a na to naváže adekvátní finanční ohodnocení, To jsou podle mého názoru vztyčné body pro zkvalitnění asistence v předškolním vzdělávání v poměrech českého školství.“

12. Jeví se Vám podmínky pro uskutečňování společného vzdělávání ve Vaší MŠ, jako dostačující? Ať z pohledu materiálního zabezpečení, organizace či spolupráce kolektivu a s postoji pedagogů

„Z pohledu materiálního zabezpečení jsou podmínky školky naprosto adekvátní, ne-li převyšující běžné standardy.¹³ Vedení naší školky je velmi iniciativní a snaživé, co se obstarávání prostředků na pomůcky týče. Organizace vzdělávání pokulhává dle mého názoru, což ovšem není zcela v kompetenci vedení, jako spíše legislativní podmínky předškolního vzdělávání obecně. Především mám na mysli počty dětí ve třídě, které v té aktuální jsou 27 dětí, při kterém je náročné provádět kvalitní edukaci i pouze zdravých dětí natož začleňování těch se speciálními vzdělávacími potřebami. Při podpoře ze strany asistenta pedagoga je tento stav vzdělávání vcelku vzato zvládnutelný, ovšem zde narážíme na fakt, jak moc je inkluze úspěšná. Co se týče postojů mých kolegů troufla bych si říct, že se rozdělují na dva tábory. A to na příznivce společného vzdělávání s určitými připomínkami k jeho uskutečňování, kam se řadím i já a pak ti kteří mají na inkluzi negativní pohled. Tento pohled je dle mého názoru zapříčiněn především z obav inkluzivního vzdělávání. Negativní pohledy některých kolegů, práci s dětmi SVP často ztěžují, nicméně, již sem se naučila vypouštět je.“

13. Vnímáte nějaký vliv či dopad integrace na zdravé děti v kolektivu?

¹² Výše úvazků s její souvislost s finančním ohodnocením

¹³ Pomůcky

„Určitě. Troufám si tvrdit, že v konečném měřítku to má hlavně pozitivní dopad na zdravé děti, i když je pravdou, že z pohledu aktuální integrace dítěte s poruchou PAS pro kolektiv znamená vypořádat se s častými projevy ataků vůči učitelce i vůči dětem. Co se týče projevů nelibosti dítěte, které jsou při činnostech velmi výrazné děti se s nimi již naučily pracovat a dítě berou takové jaké je. Nicméně v případech fyzické agrese se u kolektivu samozřejmě objevuje strach. Tyto výpady se v posledním čtvrtletí výrazně zhoršily a nejde jim úplně předcházet, jelikož dítě se ve školce nudí a neví co se sebou. Takže ano vliv na kolektiv to má a řekla bych, že převážně kladný, děti to učí jisté dávce empatie, která v dnešní společnosti často výrazně chybí.“

14. Jak vnímáte vztah zdravých dětí ve třídě, kde působíte vůči integrovanému dítěti?

„Zdravé děti se učí a přijímají za své, že rozdílnost je běžná, což by vlastně mělo být cílem samotného inkluze. Kolektiv přijímá dítě s PAS naprosto samozřejmě, nebojí se ho oslovit ani ho v táhnout do činností a v případě ataku, se učí stahovat se, tak aby dopad byl, co nejmenší, zbytečně ho neprovokují ani nedráždí. Na vztah dětí ve třídě si, jako pedagog nemůžu absolutně ztěžovat, ba naopak je to jeden velký klad, který vidím v procesu inkluzivního vzdělávání.“

15. Jedná se o Vaší první zkušenost se společným vzděláváním?

„Ne jedná se o již třetí integraci do mé kmenové třídy po dobu mé pětileté praxe v mateřské škole. Rozdíl je nejen v typu znevýhodnění integrovaného dítěte, ale také v tom, že dítě se mnou nebylo ve třídě od počátku jeho vzdělávání, což je pro mě, jedním se stavebních kamenů navázání fungujícího vztahu mezi učitelem a dítětem se SVP.“

16. Jak jste přijala Vy sama dítě se SVP? Pociťovala jste nějaké obavy?

„V případě své první zkušenosti s inkluzí, kdy se jednalo, jak už jsem zmínila o dítě s DMO a přidruženými diagnózami jsem pociťovala jisté obavy, a to nikoliv z dítěte, ale ze sebe. Měla jsem strach ze své neznalosti problematiky, tím pádem z toho, že by é kroky v edukaci mohly napáchat více škody než užítku. Nicméně spolupráce ze strany rodičů tohoto dítěte byla výborná tudíž jsem inkluzivní vzdělávání společnými silami zvládli, troufám si říct úspěšně. A právě tato zkušenost mě dostala do situace, kde jsem si řekla, že touhle cestou chci jít a rozhodla sem přihlásit ke studiu speciální pedagogiky. Co se týče nynější integrace dítěte s PAS, obavy sem neměla, za jedno jsem chlapce znala z předchozího školního roku a za druhé

jsem obdobnou diagnózu měla ve své třídě tři roky. Moje jediné obavy tkvěly v tom, že do třídy zároveň přecházelo dítě se specifickou poruchou chování a s ADHD, tudíž jsem trnula, jestli se děti budou společnými silami akceptovat. Naštěstí se tak stalo a já jsem za to neskutečně ráda, byť to vyžaduje velké úsilí ze strany nás všech, a to včetně těchto dětí. Ale zpátky k jádru otázky. Vzdělávání dětí SVP pro mě nejsou problém ba naopak jsem velkým zastáncem, tudíž ne v současnosti už obavy nepociťuji.“

17. Jak vnímáte dvě souběžné integrace v jedné třídě?

*„No, to asi záleží na tom, jak moc je souběžná integrace v jedné třídě připravená a promyšlená. V naší školce nebylo víceméně na výběr, jedno dítě s ještě dodigantiovávanou PAS do třídy přišlo, jako nejstarší, a to druhé tam zůstávalo, protože dostalo odklad. V jiných třídách nebylo místo a paní ředitelka zase nechtěla úplně bourat zaběhnuté kolektivy a do třídy nejmenší děti to z hlediska bezpečnosti to nebylo možné. Tady to nebylo promyšlené a o to to bylo podle mě náročnější, nejvíc asi pro mé kolegy, které tady působili, jako kmenové učitelky. **DMO a PAS ve formách, jaké je měly tyto děti nebyly lehce vzdělávatelné dohromady.**¹⁴ Především z hlediska bezpečnosti, děti se často napadaly a jedno z nich bylo pohybové omezené, takže limitované i v možnosti obrany proti dítěti s velmi častými výpady. Vnímám ji jako možnou a přínosnou, když budou počty dětí v dané třídě adekvátní, tedy okolo 15 dětí a do jedné třídy se budou vybírat děti s takovými handicapu, které by šly vzdělávat společně, tak aby to pro ně mělo význam.“*

18. Pozoruje nějaká rizika při souběžné integraci v jedné třídě? Pokud ano, jaká?

*„Jak už sem řekla předtím. Z mých zkušeností je to především nevhodné společné vzdělávání dvou dětí se zcela odlišnými formami handicapu. **Hlavně pro jejich bezpečnost**¹⁵ a taky pro to, aby vzdělávací činnosti měly dostatečnou kvalitu pro celý kolektiv.“*

19. Jeví se Vám společné vzdělávání u dítěte ve Vaší třídě, jako úspěšné?

*„**No... jeví i nejeví.**¹⁶ V současné chvíli naprosto jasně vidím, že toto dítě potřebovalo být už ve vyšší formě vzdělávání. Určitě se posunulo v oblasti sociální, s dětmi vychází mnohem lépe*

¹⁴ Typy handicapů

¹⁵ Bezpečnost při souběžné integraci

než dřív a je zde vidět prvotní zájem z jeho strany o kolektiv. Co se nedaří dle mého názoru je zvyšování frustrační tolerance, a to opět souvisí s tím, že dítě se zkrátka nudí ve školce. Jeho vědomosti, inteligenční úroveň a velmi specifické jednostranné zájmy, momentálně v oblasti meteorologie jsou úplně někde jinde než zájmy a vědomosti ostatních dětí a toto dítě si tím pádem neví rady samo se sebou, což s sebou nese značné zvýšení fyzické agrese vůči učitelům i dětem. V takových případech je velkou pomocí právě asistent pedagoga, díky kterému můžu dát dítěti možnost na vypořádání se se situací o samotě pouze za dohledu či dopomoci asistenta. Takže ano úspěch bych viděla v tom, že se snaží a chce být součástí kolektivu a zároveň ne, už měl být v základní škole, kde by dostával nové informace, po kterých dítě neskutečně touží.“

Příloha č. 6: Čestné prohlášení o souhlasu se zapojením vybrané MŠ do výzkumného šetření

Mateřská škola Praha 9 – Černý Most, Paculova 1115, příspěvková organizace
se sídlem: Praha 9 - Černý Most, Paculova 1115, PSČ 198 00
IČ: 709 18 317
zapsaná v OR vedeném u MS v Praze odd. Pr, vložka 119

Čestné prohlášení

Čestné prohlášení o souhlasu se zapojením pracovníků Mateřské školy Praha 9 – Černý Most, Paculova 1115, příspěvková organizace, do výzkumu pro účely bakalářské práce studentky PedF UK Gabriely Panýrkové

Datum	1.10.2018
Jméno a podpis statutárního orgánu příjemce	Mgr. Andrea Benešová

Mateřská škola Praha 9 – Černý Most
Paculova 1115, PSČ 198 00
IČ: 70918317, DIČ: CZ70918317
201864326 ©